

NAŠ GLAS

SKUPŠČINSKE DELEGATSKE INFORMACIJE

občina krško

Poššina plačana v gotovini

Št. 12 · Leto XI · 27. julij 1990

Prvenstvi v Beogradu in Vevčah:

Sergeja Gradišek in Natalija Repec v Dunquerque

Plavalci krškega Celulozarja že dlje časa niso dosegli takega uspeha, kot so ga zabeležili na absolutnem državnem prvenstvu v Beogradu (med 13. in 15. julijem): Sergeja Gradišek je dosegla drugo mesto na 200 metrov kravl. Najboljši rezultat njene kolegice Natalije Repec pa je bil tokrat 5. mesto na 400 metrov kravl. Sedaj že lahko z gotovostjo povemo, da bosta obe odpotovali na mladinsko evropsko prvenstvo v Dunquerque v Franciji. Nekaj časa se ta možnost namreč ni zdela povsem stvarna, saj so morali najprej zagotoviti potreben denar za kritje stroškov njune poti. Sredstva (20.000 dinarjev) so zbrali zadnji hip — s prostovoljnimi prispevki.

V Vevčah pa je bilo 14. in 15. julija pionirsko prvenstvo Slovenije. Celulozarjevi plavalci in plavalke so na njem dosegli naslednje uvrstitve: — **pionirke** — **200 m kravl**: 2. Anja Repec, 6. Maja Korošec; v mlajšem letniku: 1. Alenka Dreó; **100 m kravl**: 2. Anja Repec, 4. Maja Krašovec; v mlajšem letniku: 1. Alenka Dreó; **200 m delfin**: 3. Maja Krašovec; v mlajšem letniku: 3. Alenka Dreó; **800 m kravl**: 4. Anja Repec, 6. Maja Krašovec; v mlajšem letniku: 2. Alenka Dreó; **50 m**

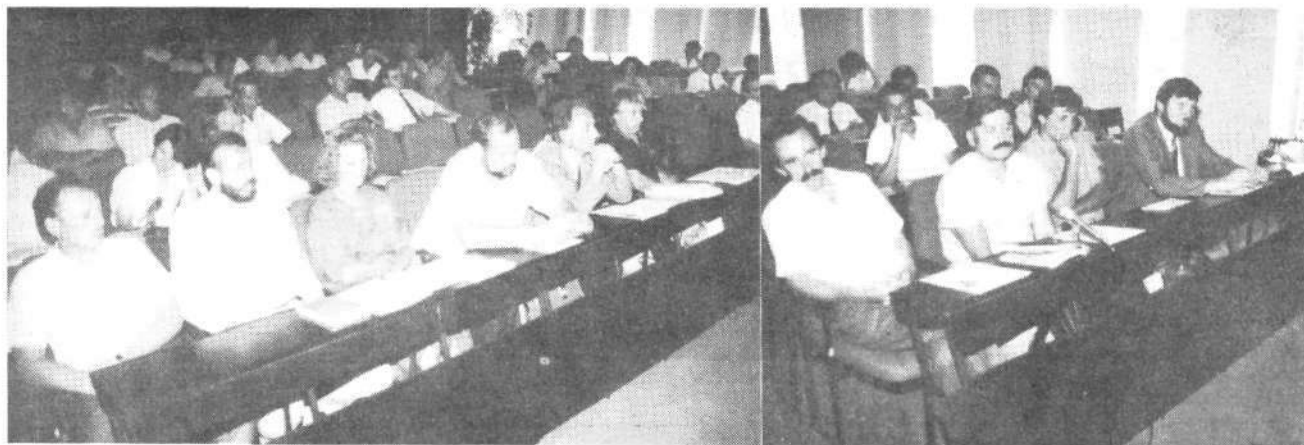

(Foto: Črt Čargo)

kravl: v mlajšem letniku: 3. Alenka Dreó; **400 m kravl**: 3. Anja Repec, 5. Maja Krašovec; v mlajšem letniku: 1. Alenka Dreó; — **pionirji** — **1500 m**: v mlajšem letniku 3.

Damjan Herakovič; **50 m kravl**: v mlajšem letniku 4. Gregor Povhe; **400 m kravl**: v mlajšem letniku 4. Damjan Herakovič, 5. Gregor Povhe.

Skupščina je izvolila 13-članski Izvršni svet

Takrat še bodoči člani izvršnega sveta — pred izvolitvijo. Delegatom občinske skupščine jih je predstavil mandatar Franc Černelič. Predstavil je tudi okvirni program svojega dela, člani sami pa so povedali vsak nekaj besed o sebi in o tem, kako si predstavljajo svoje delo po izvolitvi. Ker gre za relativno mlad sestav in so nekateri člani dokaj v javnosti neznan, smo jih sklenili podrobneje predstaviti.

Mandatar inž. Franc Černelič je na seji občinske skupščine 19. julija predstavil kandidate za sestavo Izvršnega sveta SO Krško. Od predlaganih so vsi

dobili več kot polovico glasov navzočih delegatov. Izvršni svet je torej bil izvoljen, njegovi člani pa so: **Franc Černelič**, inž. org. dela, predsednik (poklicni);

Stanislav Čuber, mag. ekon., podpredsednik (nepoklicni); **Franc Glinšek**, dipl. inž. stroj., za področje gospodarstva (poklicno); **Franc Jenič**, dipl.

ekon., za področje razvoja in planiranja (poklicno); **Danilo Siter**, predmetni učitelj, za področje družbenih dejavnosti (poklicno); **Franc Pavlin**, vojaška akademija, za področje organizacije državnih organov (poklicno); **Anton Koršič**, inž. kmetijstva, za področje kmetijstva in

turizma (nepoklicno); **Roman Stopar**, absolvent arh., za področje urejanja prostora (nepoklicno); **Ivan Molan**, str. tehnik, za področje obrti (nepoklicno); **Franc Katič**, dipl. inž. elektroteh., za področje energetike (nepoklicno); **Boris Rostohar**, dipl. inž. stroj., za področ-

je ekologije (nepoklicno); **Anton Bučar**, inž. org. dela, za področje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva (nepoklicno); **Marjanca Mlinarič**, dipl. ekon., za področje finančnega svetovanja (nepoklicno).

Franc Černelič: »Vodila za izbiro članov IS so bila: ugled, poštenost, znanje, delavnost in soglasje Demosa.«

Stanislav Čuber: »Simpatiziram z dobrimi predlogi ne glede na to, s katere strani prihajajo. Odločam se po svoji glavi. Pripravljen sem z ostalimi člani IS, predvsem pa še z ustvarjalnejšim delom skupščine zagristi v delo.«

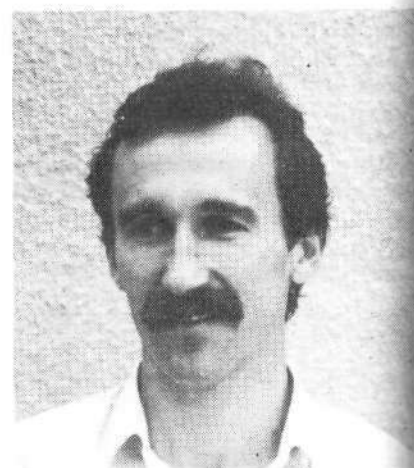
Danilo Siter: »S področja kulture in izobraževanja imam nekaj izkušenj. Študij na pedagoški akademiji mi je dal tudi nekaj smernic za delo v šolstvu, ki pa jih doslej nisem imel možnosti izkoristiti ali pa mogoče nisem hotel. Mislim, da mi je tudi problematika sociale malo znana in tudi z zdravstvom sem, lahko rečem, na neki način povezan in mislim, da bom res odgovorno prevzel to nalogo.«

Anton Bučar: Seje se ni udeležil.

Franc Glinšek: »Kot član IS bom svoje delo opravljal vestno in pošteno.«

Franc Pavlin: »Jaz pričakujem spremembe in verjetno bo največ kritike letelo na državno upravo. Te spremembe bodo sledile, verjetno boste nestrpni, vendar rešili jih bomo, tako da bo ta državna uprava postala učinkovita, nasmejana in tudi strokovna, seveda pa tudi cenejša.«

NAŠ GLAS

NAŠ GLAS — SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE: Izdaja: Indok center skupščine občine Krško — Naklada: 2100 izvodov — Odgovorni urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, Telefon: (0608) 31-768 — Grafična priprava: DIC Grafika, Novo mesto — Tisk: Tiskarna Novo mesto — Glasilo je oproščeno temeljnega

mnjenja Republiškega komiteja za informacije št.: 421-1/72 z dne 5. marca 1980 — Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila, pojasnila ali strokovna gradiva, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod te-mi besedili podpisani.

Franc Jenič: »Zavzemal se bom, in skušal tudi vplivati na IS — prepričan pa sem, da me boste podpirali tudi v skupščini — da se bomo poskušali boriti, da bi ta naš prostor bil prijazen, da bomo v njem lahko živeli in da ga bomo imeli komu pustiti.«

Anton Koršič: »Želim, da bi se v tej prijazni občini, ki naj bi jo ustvarili, kmetijstvo razvijalo ne glede na sektor lastništva, osnova pa naj bo vendar družinska kmetija, ki bo zagotavljala dohodek in tudi prijetnost videza te krajine. Področje kmetijstva in turizma se mi zdi smiselno povezati, ker moramo v občini doseči, da bo turista oziroma mimoidočega v prvi vrsti pritegnil videz krajine. V tem obdobju vidim velike možnosti v izkoriščanju nadomestil za slabšo kakovost življenja, ki jo povzroča in jo bo še povzročala izgradnja republiških objektov na tem območju.«

Roman Stopar: »Pripravljen sem se poglobiti v ta naš ožji prostor in po svojih močeh prispevati k sanaciji stanja in preprečevanju morebiti njih bodočih nesmislov v prostoru.«

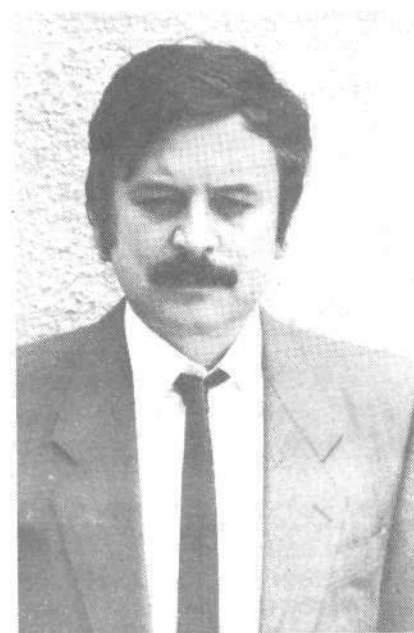
Marjanca Mlinarič: »Opravljam delo v Krški banki — pet let na delih planiranja in kreditne bilance, pet let pa na stanovanjsko-komunalnem področju kreditiranja. Poskušala bom kar najbolj tvorno sodelovati v krški vladi.«

Franc Katič: »Mislim, da je pri mojem delu v energetiki predvsem pomembno to, da bi se na naša energetska omrežja čim lažje priključili tako porabniki kot proizvajalci, da bi ob tem prevladala racionalnost in gospodarnost in da bi tudi pri načrtovanju tega področja razvoja več gledali na ekološko sliko naše pokrajine.«

Ivan Molan: »Zavzemal se bom za organizacijo, kateri pripadam in ki danes zaposluje v tem prostoru preko 900 ljudi. Zavzemal se bom, da bo ta zaposlenost narasla, da bodo proizvodne dejavnosti veliko bolj upoštevane v združenem delu našega območja in da bodo uslužnostne dejavnosti več in bolj kvalitetno nudile usluge našim občanom.«

Boris Rostohar: »S problematiko ekologije sem se srečeval v Savaprojektu, predvsem pri konkretnih nalogah. Menim, da ima to področje izredno veliko politično podporo, da pa mu je v tem trenutku potrebna predvsem velika strokovna in gospodarska oziroma finančna pomoč.«

(Izjave so povzete po magnetofonskem zapisu, posnetem pred volitvami članov IS na seji SO Krško 19. julija, in niso avtorizirane.)

Franc Černelič po izvolitvi Izvršnega sveta, ki ga je predlagal

Po izvolitvi: stisk rok dveh bodočih sodelavcev — Franca Černeliča in Vojka Omerzuja.

Funkcionarji upravnih organov in njihovi namestniki

Na seji SO Krško so bili 19. julija imenovani funkcionarji upravnih organov in njihovi namestniki. Direktorica Uprave za družbene prihodke bo **Boža Venek**, v. d. njene namestnice pa **Darka Doker**. **Franc Jenič** je bil imenovan za

predsednika Občinskega komiteja za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora, v. d. njegovega namestnika bo **Željko Gašparinčič**. Za predsednika Občinskega komiteja za družbene dejavnosti so skupščinski delegati imenovali **Danila Siterja**. **Franc Pavlin** bo vršilec dolžnosti sekretarja Občinskega sekretariata za notranje zadeve in občo upravo ter Občinskega sekretariata za ljudsko obrambo. Vršilca dolžnosti sekretarjev v zadnjih dveh sekretariatih bosta **Anton Jevnik** (za ljudsko obrambo) in **Drago Bučar** (za notranje zadeve in občo upravo).

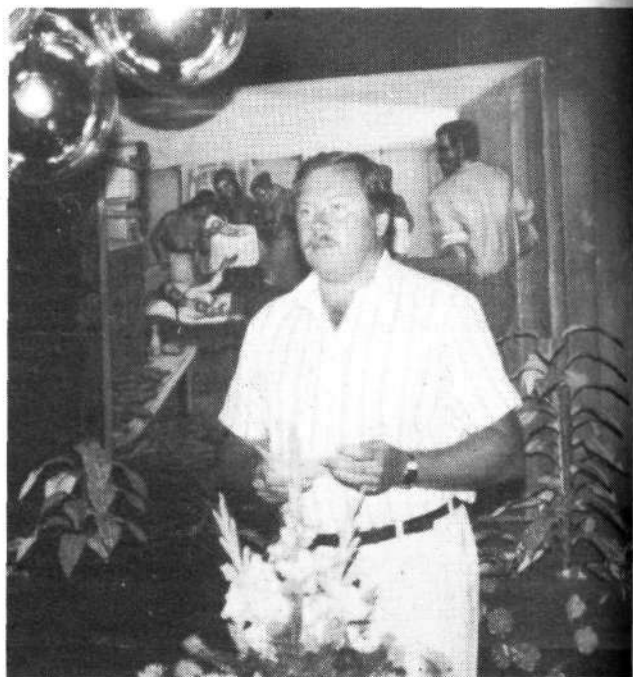
Svet za SLO in DS

V skladu z določili Zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti ter Odloka o pristojnostih in sestavi zborov občinske skupščine je bil na skupščinski seji 19. julija imenovan Svet za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Poleg predsednikov SO in IS ga bodo sestavljali še predstavniki skupščinskih zborov, strokovni delavci s področja SLO in DS ter drugi. Delegati so sprejeli predlog volilne komisije in sklenili, da bo Svet namesto dosedanjih 17 imel odslej samo 10 članov.

Slovesna izjava članov izvršnega sveta

V ponedeljek, 23. julija, so pred predsednikom krške občinske skupščine Vojkom Omerzujem podali slovesno izjavo novoizvoljeni člani izvršnega sveta. V priložnostnem nagovoru jih je predsednik SO Krško opozoril, da so prevzeli nase pomembno in v teh gospodarskih časih še kako odgovorno nalogo. »Prevzeti delo na občinski ravni odločanja ni lahka odločitev. Verjemite, da se tega sedaj, ko takšno delo tudi sam opravljam že več kot dva meseca, prav dobro zavedam. Večkrat slišimo kritične pripombe, zavedamo se, da veliko stvari še ni urejenih, da se vidno še ni dosti premaknilo na bolje. Prav zaradi tega se je prijetno srečati z ljudmi, ki so se kritično obrnili do sebe in do našnjega časa ter se v sebi zavestno odločili,

Predsednik SO Vojko Omerzuja nagovarja člane IS pred podpisom izjave: ... da nam ne bo žal za stotine ur, ki jih bomo preživel skupaj, na škodo družin, prijateljev, prostega časa...

da so sposobni in pripravljeni naši družbi dati novega elana in novih moči. S svojim pristankom na tako odgovorno delo ste dokazali svojo zrelost v danem političnem in gospodarskem trenutku.

Naša skupščina je bila formirana že 10. maja in znani so zapleti, zaradi katerih nismo že prej uspeli formirati nove občinske vlade. Sam sem po svoji prejšnji službeni dolžnosti sodeloval z izvršnim svetom. Moram vam povedati, da se je v prejšnjem izvršnem svetu na zadnjih sejah čutilo, da se bliža konec mandata in da so se določene odločitve prenašale na kasnejši čas. To dejstvo in dejstvo, da izvršnega sveta po 10. maju praktično ni bilo (skupščina mu je sicer formalno podaljšala mandat, vendar pravega dela ni bilo), vam da lahko misliti, da vas čaka obilica dela. Še več: vsi od vas pričakujemo, da se bo v najkrajšem možnem času pričela tudi vaša reformatorska vloga, ki ste jo, bodisi vaš predsednik, bodisi vi sami, že napovedali.«

Podpisovanja izjave novoizvoljenih članov izvršnega sveta so se udeležili tudi člani predsedstva občinske skupščine.

»Izjavljam, da bom ravnal po Ustavi in zakonih ter da bom vestno in odgovorno opravljal svojo dolžnost!« Pod to besedilo so se že podpisali Predsednik SO Vojko Omerzu, oba podpredsednika, Stane Sunčič in Miran Resnik, predsednik IS Franc Černelič (na sliki) in vsi člani izvršnega sveta.

Svoj nagovor je Vojko Omerzu nadaljeval z razmišljanjem o tem, kakšne naloge in kakšno breme so si nadeli tako člani novoizvoljenega izvršnega sveta kakor tudi vsi ostali v sistemu odločanja občinske skupščine. Vsi skupaj namreč orjejo ledino v novem političnem sistemu, boriti pa se bodo morali z ostanki preteklosti, ki so pač takšni, kakršni so. Po drugi strani pa prebivalci naše občine od vseh skupaj pričakujejo rezultatov... »Ni hče od vas ne pričakuje prerezovanja traku«, je dejal, »nove nuklearne elektrarne ali tovarne celuloze. Tudi z majhnimi stvarmi je človek lahko velik!«

Prispevne stopnje za infrastrukturo

Predlog Odloka o spremembi Odloka o prispevnih stopnjah za financiranje skupnih družbenih potreb za področje gospodarske infrastrukture je bil na dnevnem redu že na prejšnji seji skupščine (9. julija), a ker v Zboru združenega dela proti koncu ni bilo več zadosti delegatov, da bi bila skupščina mogla veljavno odločati, je bila ta točka prenesena na zasedanje 19. julija.

V odloku, ki velja od 1. 4. do 31. 12. 1990, naj bi se spremenil 1. člen, ki določa višine prispevnih stopenj. Komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora je v predlogu za spremembo odloka predložil eno

varianto, Demos in krajevna skupnost Kostanjevica pa še vsak po eno, ki sta bili predstavljeni na zasedanju skupščine. Predlagane stopnje navajamo po takem vrstnem redu predlagatelj: Občinski komite, Demos, KS Kostanjevica:

a) Prispevki iz dobička in prispevki iz dohodka: —

— pospeševanje proizvodnje hrane 0,35/0,387/0,35

— intervencije v osnovni preskrbi 0,05/0,1/0,05

— blagovne rezerve 0,07/0,07/0,07

— solidarnost na področju stanovanjskega gospodarstva 2,80/2,473/2,60

— gospodarjenje s komunalnimi objekti in napravami skupne rabe 2,38/2,38/2,63
— požarna varnost 0,30/0,30/0,30

b) Prispevki iz nematerialnih stroškov za:

— splošno ljudsko obrambo in DS 0,25/0,25/0,20

Skupna prispevna stopnja po predlogu Občinskega komiteja in KS Kostanjevica znaša 6,20 %, le da je KS predlagala drugačno razporeditev, po kateri bi se zmanjšal delež za solidarnost v stanovanjskem gospodarstvu in povečal tisti za gospodarjenje s komunalnimi objekti in napravami skupne rabe. Po Demosovem predlogu pa bi skupna prispevna stopnja znašala 5,96 %, kar po njihovem izračunu pomeni 15-odstotno zmanjšanje do sedaj veljavnih stopenj, ki ga priporoča republiški zakon. Poleg znižanja skupne stopnje je Demos predlagal še drugačno razporeditev: za po-

speševanje proizvodnje hrane naj bi ostala v veljavi dosedanja stopnja, znižala pa naj bi se stopnja prispevkov za solidarnost na področju stanovanjskega gospodarstva. To pa zato, je zapisano v utemeljitvi amandmaja Demosa, »ker bo na tem področju zaradi evidentnih anomalij racionalizacija najmanj boleča«.

Odločitev o znižanju prispevnih stopenj v skupščini ni bila sprejeta. Družbenopolitični zbor je sprejel Demosov predlog, Zbor združenega dela se je odločil za predlog KS Kostanjevica, Zbor krajevnih skupnosti pa za nobeno od treh ponujenih variant. Prevladala je namreč zahteva, da naj bodo predlogi za znižanje utemeljeni s predlogi o tem, čemu iz (še vedno veljavnih) sprejetih programov se bomo zaradi manjših prispevkov morali odreči.

Prispevna stopnja za družbene dejavnosti: 7,77 %

V prejšnji številki Našega glasa smo precej podrobno poročali o sprejemanju Odloka o prispevnih stopnjah za financiranje skupnih družbenih potreb na področju družbenih dejavnosti, ki se je končalo tako, da Zbor združenega dela sprejel odlok brez amandmaja Demosa (ostala dva zbora sta sprejela odlok z amandmajem), končno soglasje na usklajevanju med zbori pa tudi ni bilo doseženo, ker Zbor združenega dela ni bil več sklepčen.

Zbor združenega dela se je zato 19. julija sestal pol ure pred zasedanjem vseh treh skupščinskih zborov in omenjeni odlok z amandmajem ponovno obravnaval. Mnenja so bila tudi tokrat različna, od tistega, da bi bilo treba počakati na polletni obračun in se šele nato odločiti o znižanju prispevnih stopenj, pa do tistega, da ne bi smeli imeti zadržkov do zniževanja, saj če bo ta skupščina sposobna prispevne stopnje znižati, jih bo sposobna kasneje tudi zvišati, če se bo pokazalo, da je to potrebno. Šestnajst navzočih delegatov se je na koncu odločilo takole: za amandma in za odlok z amandmajem jih je glasovalo 14, 1 proti, 1 ni glasoval. Tak izid pomeni, da je bil odlok z amandmajem sprejet v vseh zbori v enakem besedilu, ki med drugim določa, da bo prispevna stopnja iz BOD za družbene dejavnosti od 1. 8. do 31. 12. letos znašala 7,77 %.

Seveda razprava o znižanju prispevnih stopenj ni minila brez odziva na »Obvestilo«, ki ga je Demos poslal or-

ganizacijam materialne proizvodnje v krški občini. Delegati so mu očitali predvsem to, da nekatere trditve v njem ne ustrezajo resnici, zlasti tista, da delegati v Zboru združenega dela niso hoteli glasovati za razbremenjevanje gospodarstva. Na pisanje v »Obvestilu« je deloma odgovoril že Ivan Kozole (predsednik ZZZ) v svoji izjavi, Anton Janc pa je v imenu delegatov Podjetja Videm zahteval, da se jim Demos zaradi neresničnih navedb v svojem pismu javno opraviči.

NAŠ GLAS

Niko Žibret: Tudi obvestila morajo biti pluralna

Ali bodo izpod odeje štrlele (samo) noge!?

Začeti moramo spreminjati (zmanjševati) pravice, ne pa najprej prispevne stopnje, ki naj bi jih zagotavljale — Program mora biti usklajen z viri, sicer je nestrokovno in neuresničljiv

Predstavniki Demosa Danilo Siter, Tone Koršič, Miha Rostohar in Milan Venek so krškemu združenemu delu

posredovali Obvestilo, ki ga je v celoti objavil tudi Naš glas (št. 12, 27. 7. 1990) kot skupščinska delegatska informacija. V Obvestilu je precej netočnosti, pa tudi neresnic, zato smo nekateri delegati iz različnih zborov v SO Krško menili, da se je potrebno na to obvestilo odzvati korektno, vendar z enim samim ciljem: da se državljanom krške občine pojasni, kako je v resnici potekalo sprejemanje dveh odlokov, ki naj bi do konca leta urejala vire za delovanje programov na področju družbenih dejavnosti in gospodarske infrastrukture.

Del pojasnila je že razviden iz Odgovora predsednika ZZZ Ivana Kozoleta (tudi objavljenega v Našem glasu); ta je v svojem besedilu pojasnil potek dogajanj v ZZZ, ki mu predseduje. Sam dodajam za korektno pojasnitev naslednje:

1. Obvestilo žal ni bilo poslano vsem organizacijam združenega dela, saj je bilo naslovljeno le na OZD s področja materialne proizvodnje, pri čemer so njegovi pisci spregledali, da imajo v tem zboru svoja delegatska mesta tudi predstavniki negospodarstva, pa so jih podpisani očitno namerno spregledali. S tem so ponovno vzpostavili nekorektno ločnico med gospodarstvom in negospodarstvom, pri čemer je naloga slednjega predvsem ustvarjanje potrebnih pogojev kakovosti življenja, ki smo ga tako ali drugače deležni vsi državljani.

2. Od podpisnikov Obvestila je skrajno nekorektno, da v svojem obvestilu niso napisali, kako je resnično potekala razprava in odločanje o obeh odlokih, ki naj bi dodatno razbremenila gospodarstvo in OD v občini Krško. V nasprotju s trditvami v Obvestilu je res naslednje: — nihče ni nasprotoval razbremenjevanju gospodarstva;

— Zakon o zagotavljanju sredstev za skupne družbene potrebe v letu 1990 (Ur. l. RS, št. 24/90) v tretjem členu pravi, da **skupščine občin SMEJO ustrezno zmanjšati prispevne stopnje in jih k temu republiška skupščina direktno ne zavezuje, saj za to niti ni pristojna**; — da teh dveh odlokov ne bi uvrstili na dnevni red zasedanja SO Krško 9. 7. 1990, sem predlagal predvsem **zaradi skrajne strokovne pomanjkljivosti obeh odlokov**, saj predlagatelj odloka pri znižanju prispevnih stopenj ne naveda, katere naloge iz programov bodo opuščene ali delno spremenjene. Ob tem sem predlagal, **da ostaneta odloka veljavna do 30. septembra** ob zahtevi, da IS SO Krško s svojimi strokovnimi službami pripravi za prvo septemberko zasedanje zborov občinske skupščine predlog novih odlokov. Ta naj bosta

opremljena z vsemi strokovnimi predlogi o zmanjšanju ali opustitvi nekaterih nalog iz letošnjih programov.

V obvestilu so podpisani predstavniki Demosa tudi zamolčali, **da se Izvršni svet Skupščine občine Krško s predlaganimi odlokoma ni strinjal prav zaradi strokovnih pomanjkljivosti in da ju je uvrstil na dnevni red zasedanja občinske skupščine 9. julija zgolj pod pritiskom Demosa.** Prav tako obvestilo molči o izrecni zahtevi, da zagotovljeni programi niso predmet odlokov občinskih skupščin, temveč so to pravice, ki so državljanom Slovenije zagotovljene po zakonu, in da je potrebno v primeru nestrinjanja z nekaterimi zagotovljenimi pravicami sprožiti postopek za spremembo zakona.

Komentar

Zgolj izračun prispevnih stopenj je tako enostavno rutinsko opravilo, da se ga lahko loti vsak, ki se le nekoliko spozna na maso sredstev BOD in na izračune iz dohodka in dobička. Seveda pa tak predlog zahteva mnogo več, saj je potrebno istočasno predvideni dotok sredstev soočiti z možnostjo izvedbe sprejetega programa za leto 1990 ali pa predlagati spremembo programa, sicer enačaja med programom in sredstvi ni. **Zato sta oba odloka nestrokovna, zato je nestrokoven amandma Demosa za področje družbenih dejavnosti in zato tudi Zbor krajevnih skupnosti odloka za področje gospodarske infrastrukture na svojem zasedanju ni sprejel.** Zbor krajevnih skupnosti je istočasno ostalima dvema zboroma predlagal sprejem sklepa (vsi trije zbori so ga nato tudi sprejeli), ki zavezuje na novo izvoljeni Izvršni svet SO Krško in njegove strokovne službe, da pripravijo za prvo septembrsko zasedanje predlog novega odloka, ki bo dovolj strokovno utemeljen, da bo omogočal delegatom občinske skupščine korektno razpravo in odločanje.

Pluralnost pri delu delegatov v občinski skupščini ni le v tehniki glasovanja, saj je to preenostavna in prepovršna metoda dela; pluralnost je predvsem medsebojno tolerantno spoštovanje, upoštevanje argumentov in seveda tudi odločanje na tej podlagi. Pisanje obvestil, ki niso točna in so nekorektna, je zgolj pisunstvo, ki pa očitno sodi v novo pluralno življenje. Vsaj po mnenju nekaterih.

Delegat zbora krajevnih skupnosti
Niko Žibret

NAŠ GLAS
NAŠ GLAS

Iz založniškega programa OPUS

POMPEJI, nova knjiga pesnice Marjance Kočevar

Novomeška pesnica Marjanca Kočevar, ki že vrsto let objavlja svoje pesmi v vseh pomembnejših slovenskih literarnih revijah in na

radiu, se je odločila, da bo po daljšem premoru izdala novo pesniško zbirko, v kateri bo predstavila predvsem svojo ljubezensko liriko. Da bi lahko čim bolj uresničila svojo zamisel o drugi samostojni knjigi (njene pesmi so doslej objavljene tudi v štirih antologijah), se je odločila, da zbirko izda pri sevniško-krški agenciji OPUS, katere lastnik in urednik Silvester Mavsar je lansko leto uspešno predstavil slovenski kulturni javnosti knjižni prvenec Ane Rostohar — REKVIEM.

Pod metaforičnim naslovom zbirke, POMPEJI, za katero je likovno opremo prispeval akademski kipar Stane Jarm, je Kočevarjeva zbrala 60 pesmi. Spremono besedo in recenzijsko oceno za zbirko sta napisala Ciril Zlobec in Ivo Antič.

Eno prvih javnih predstavitev knjige načrtuje založnik v mesecu septembru tudi v Krškem.

(Opus-press)

Iz naših ljubiteljskih kulturnih skupin

Povabite jih na gostovanje

V krški občini se aktivno ukvarja z ljubiteljsko kulturno dejavnostjo v desetih kulturnih društvih preko 500 članov različnih kulturnih skupin in sekcij s področja vokalne in instrumentalne glasbe, dramske in plesne dejavnosti, likovnega in literarnega snovanja ter drugih oblik kulturnega dela, ki temelji predvsem na prostovoljnosti, odrekanju in hkrati zadovoljstvu v ustvarjanju in poustvarjanju ter širjenju kulturnih vrednot. Čeprav prav omenjene skupine prispevajo največji delež lokalnih in osrednjih občinskih programov v obliki sodelovanj na različnih prireditvah, želi krška Zveza kulturnih organizacij, da bi se medsebojna izmenjava kulturnih programov še okrepila in da bi v tistih krajih in morda kolektivih, kjer nimajo lastnih kulturnih skupin, kdaj pa kdaj povabili v goste katero od delujočih skupin. V ta namen objavljamo nekaj imen in naslovov njihovih predstavnikov:

Delavsko kulturno društvo SVOBODA Brestanica

— predsednik društva: TONE OMERZEL, Cesta izgnancev 1, Brestanica, tel. 79-734
Kulturno društvo ANTON AŠKERC Koprivnica

— predsednik društva: BLAŽ SOTOŠEK, Veliki dol 46, Koprivnica, tel. 79-472
Kulturno društvo LOJZE KOŠAK Kostanjevica

— predsednik društva: LADO KUKEC, Kambičev trg 2, Kostanjevica na Krki
Mešani pevski zbor VIKTOR PARMA Krško
— predsednik zbora: ERNEST FERK, Ulica 21. maja 20, Brežice, tel. 61-915

Literarni klub BENO ZUPANČIČ Krško
— vodja izvajalske sekcije: VIDKA KUSELJ, Cesta 4. julija 60, Krško, tel. 31-739

Kulturno društvo STANE KERIN Podbočje
— predsednik društva: JOŽE KOVAČIČ, Brod 27, Podbočje, tel. 60-118

Kulturno društvo RAKA
— predsednica društva: MILVANA BIZJAN, Raka 101, Raka, tel. 75-692

Delavsko kulturno društvo SVOBODA Senovo
— predsednik društva: ANTON PLETERSKI, Ul. 9. februarja 9, Senovo, tel. 70-372
Kulturno društvo VELIKI PODLOG

— predsednik društva: FRANCI ŽIČKAR, Veliki Podlog 62, Leskovec pri Krškem, tel. 75-750

Kulturno društvo RUDI ROŽANC Zdole
— predsednik društva: RUDI ZUPANČIČ, Anovec 7, Krško, tel. 77-402

Plesni studio VIDEM Krško

— predsednica: VIDA BAN, Zdole 58, Zdole, tel. 77-339

opus press

Vabilo v plesni studio Krško

Prisrčno pozdravljeni!

Znova vas vabimo, da preživite svoj prosti čas v prijetni družbi prijateljev glasbe in plesa. Ni pomembno ali ste napolnili že 6 let ali šele 60! Pridete lahko sami, v paru ali s prijatelji. Za vsakogar bomo našli nekaj:

DRUŽABNI PLES - I (za začetnike)

vključuje osnovne tečaje, kjer se spoznamo z osnovnimi plesnimi pravili, koraki, plesi. Tu so tako latinsko-ameriški plesi (chacha, rumba, jive, samba...) kot standardni

VPISI IN PRIJAVE:

4. in 6. 9. 90 od 16. do 18. ure - telovadnica OŠ Dr. M. Rostoharja Krško

5. 9. 90 od 16. do 18. ure - telovadnica OŠ M. Kerin Leskovec

7. 9. 90 od 16. do 18. ure - OŠ Brestanica

10. 9. 90 od 16. do 18. ure - OŠ Koprivnica

17. 9. 90 od 17. do 18. ure - Avla DKD Evarda Kardelja Krško

(Naslov: Dušan Vodlan, PLESNI

STUDIO KRŠKO, Bohoričeva 19)

plesi (angleški in dunajski valček, foxtrot, tango), pa še mnogo drugega (disco fox...). Enostavne figure, zabava, pomoč učiteljev, da bo začetek lažji in prijetnejši!

DRUŽABNI PLES - II, III (za boljše plesalce)

je za vse tiste, ki bi radi svoje znanje izpopolnili in utrdili. Že znanim plesom bomo pridružili še rocknroll, mambo in party ples. Zahtevnejše plesne figure, koreografije, kombinacije.

JAZZ DANCE (za vsakogar)

ki bi rad spoznal ameriški stil plesa, povezan z afriškimi plesi, stepom in jazz glasbo. Osnova in nadgradnja plesne tehnike, koreografije. Ob zaključku nastop in možnost nadaljevanja dela v plesni skupini.

OTROŠKA PLESNA ŠOLA

za predšolske otroke PLESNI VRTEC (4-7 let), za šolske (7-15 let) ima vse leto odprta vrata. Afriški plesi, nori ritmi, plesne delavnice, jazz, družabni plesi, plesne igre, tekmovanja in še in še... Program je celovit in prilagojen različnim zahtevnostnim stopnjam. Otroku dajemo možnost, dajte mu jo tudi vi!

NOVO! NOVO! - KLASIČNI BALET!

za otroke od 7 do 15 leta, ki bi se radi spoznali z osnovami in nadgradnjo klasike. Vodi ga bo priznana plesna pedagoginja iz srednje baletne šole v Ljubljani. Poseben popust za otroke, ki bodo obiskovali plesno šolo in klasiko.

IN ŠE

veliko drugih programov, kot so: PLESNA REKREACIJA za srednjo generacijo, PLESNI VEČERI z zabavnim in plesnim programom, DRUŽABNE in KULTURNE prireditve... (POPUSTI za družine, dijake in študente!)

Nasvidenje jeseni v Plesnem studiu Krško!

Foto: Črt Cargo

Majski cvetovi

krških srednješolcev strnjeni v pesniško zbirko

»Ne domišljamo si, da smo že poeti. Vendar v naših srcih je nemir, ki ga želimo izraziti z besedo v pesmih. Ne sodite nas po rimah in verzih, ampak po tem, kar smo želeli povedati.«

S temi besedami so pospremili na pot »nekaj pesmi učencev Srednje šole Krško« njihovi avtorji in uredniki. Pesmice so izšle ob koncu letošnjega šolskega leta pod skupnim naslovom »Majski cvetovi«, pri izidu pa so pomagali tudi nekateri profesorji in kaže, da je bil pobudnik akcije kar ravnatelj (in urednik) Lojze Štih. Pravi, da je že vrsto let opazal, da med učenci njihove šole nastajajo pesmi, ki se pojavljajo (ali pa tudi ne) objavljene v šolskem glasilu. Nekaj časa so še dosegljive in se zanje ve, potem pa nekako utojejo v pozabo. Zato je sklenil, da tokrat pesniško »letino« zbere in spelje akcijo za iz-

dajo zbirke. Izšel je zvečič s preko šestdesetimi pesmimi, a tisto, kar je najbolj spodbudno, se je zgodilo šele potem. Nekateri avtorji akcije namreč niso vzeli zares ali pa jim je bilo morda nerodno, da bi se predstavili v javnosti. Ko pa je pesniška zbirka izšla, so mnogi med njimi spremenili mnenje in menda komaj čakajo, da bodo lahko sodelovali v akciji prihodnje leto.

Kar dobro dene ugotovitev, da so najstniki še vedno (ali že spet) običajni srednješolci, da živijo tudi svoje notranje življenje, da sanjarijo in razmišljajo o pre mnogih stvareh, čeprav tega po njihovem obnašanju in videzu ne bi mogli vedno sklepati. Zaupali so svoje misli, sanje, skrbi, želje, razočaranja, bolečine svetu na način, ki je njim trenutno najbližji — skozi mladostne verze. Ta svet pa, ki je čedalje bolj čuden, resen in grozeč, se bo skoraj gotovo odzval enako, kot se je že skozi stoletja: brezbrizno. Postopoma jih bo vsrkal vase in čez leta napravil sebi enake: brezbrizne do vsega. Odrasli bodo in pesmi bo pisal neki drugi mladi rod... Nekatere stvari se k sreči nikoli ne spremenijo.

Srečanje harmonikarjev na brestaniškem gradu

Vsi (ali skoraj vsi) udeleženci srečanja harmonikarjev na gradu v Brestanici (Foto: Gašper Avsenak)

Turistično društvo in gostišče Mešiček sta na gradu v Brestanici 21. julija pripravila srečanje harmonikarjev. Prireditve si je ogledalo okrog 650 ljudi oziroma toliko, da je bilo grajsko dvorišče premajhno.

Vsak od 19 nastopajočih harmonikarjev, starih med 10 in 78 let, je zaigral po dve skladbi (po lastni izbiri), posebna pozornost voditelja prireditve pa je veljala 78-letnemu gospodu Gregorščancu, ki se je pripeljal na kolesu in s seboj prinesel instrument v žepu — orglice. Med harmonikarji pa je bil najstarejši Senovčan Alojz Žvar (76). Strokovne

ocenjevalne komisije ni bilo, saj tudi tekmovanja ni bilo, ampak le srečanje. Zato so izbiro zmagovalcev prireditelji prepustili občinstvu: obiskovalcem so razdelili 50 anketnih lističev, ki so jih izpolnili poizamezniki ali omizja ter jih na koncu oddali. Večina ocenjevalcev se je odločala med Francem Rajglom s Kozjega, ki je bil menda strokovno najboljši (16 glasov) in 10-letnim Tomažem Kastelcem, ki je kot najmlajši požel največ simpatij in eno (zmagovito) točko več. Na tretje mesto se je uvrstil Senovčan Marjan Kočevnar, četrto nagrado pa je prejel Bresta-

Zmagovalac: Tomaž Kastelic (10 let) sicer igra tudi trobento, a prva ljubezen, za katero ga je navdušil oče — harmonika, je le prva. (Foto: Gašper Avsenak)

ničan Franc Kukovičič. Organizatorji so sicer predvideli tudi priznanje za tistega, ki bi se uvrstil na peto mesto, vendar to ni šlo, ker je bilo takih pet, zato naj jih vsaj naštejemo: F. Vegelj, G. Oblak, J. Avgustinčič, B. Vidmar in J. Šošterič. Vsi udeleženci pa so v zahvalo za sodelovanje prejeli Brestaniški zbornik s posvetilom. Knjige je prispevala krajevna skupnost.

Strokovnjaki (dr. Stopar: Gradovi na Slovenskem) zatrjujejo, da je originalno ime brestaniškega gradu Rajhenburg, zato so se Brestaničani odločili, da postopoma preidejo na uporabo tega naziva povsod — tudi na krajevnih tablah. V darovnici iz leta 895 je namreč zapisano, da je kralj Arnold mejnemu grofu Valtuniju podaril kraljevo dobro — grad Rajhenburg.

Alojz Gregorščanec z Drnovega se je pri svojih 84 letih in pol pripeljal na kolesu, le pod gradom ga je pustil, ker je zaradi slabe ceste šel naprej raje peš. (Foto: Gašper Avsenak)

Zaradi velikega števila prijavljenih se je koncert nekoliko zavlekel, saj niso nikogar odklonili. Sodi pa to srečanje v okvir prireditve »Poletje na gradu« v Brestanici. Prva naslednja bo športno-zabavno srečanje, ki bo menda že 10. ali 11. avgusta, če bo le dovolj prostora za njegovo izvedbo. Zanesljivo pa bodo v soboto, 25. avgusta, pripravili srečanje glasbeno-zabavnih ansamblov. Občinstvo je ocenjevalo dokaj nepristransko, sicer pa je splošen vtis tak: prireditev po kakovosti ni bila ravno vrhunska, je pa bila izredno prijetna, pristrčna in po številu obiskovalcev sodeč si ljudje takih srečanj tudi želijo. Dejstvo je, da se je izredno veliko obiskovalcev zadržalo tudi na zabavi po nastopu, in to do jutranjih ur. Soorganizator, gostinec Mešiček, pravi, da ga je številni obiskovalci celo nekoliko presenetili, zato postrežba ni bila ravno najhitrejša, hkrati pa zatrjuje, da se v bodoče ne bo dal... Dobremu obisku je gotovo botrovalo tudi lepo vreme, a da ni bil še boljši (in da ni pogosteje na gradu več ljudi), je gotovo kriva slaba cesta. Lansko neurje je namreč cesto na grad poškodovalo tako, da je za ves motorni promet neuporabna, kar zanesljivo vpliva na zmanjšan obisk tako muzejskih zbirk kot tudi gostinskega dela ponudbe.

Zupančičev pob z Anovca (7 let) je začetek tekmovanja zamudil, zato ni mogel nastopiti v konkurenci, vendar so mu organizatorji vseeno dovolili, da se je predstavil publiki. (Foto: Gašper Avsenak)

Turistično društvo si sila prizadeva, da bi upravljalca muzeja (MLR in ZZB NOV) nekoliko zreduciral muzejske zbirke in v prostorih, ki bi se na ta način sprostil, ter v tistih, katerih obnova bo v kratkem zaključena, dodal tudi nekaj lažje vsebine: razstavo zbirke dokumentov in slik iz časov od najzgodnejše grajske zgodovine (838 — zgodnji srednji vek) pa vse do današnjih dni. Ne želi ponavljati vsebine brežiškega muzeja, ampak hočejo nekaj več povedati o samem gradu, trgu (od 1432. leta) in o njegovi kroniki pa o zgodovini Brestanice. Ta zgodovina sploh ni bila tako neznatna, kot je videti sedaj, saj so zgodovinarji na teh lokacijah odkrili veliko zanimivosti, ki bi jih veljalo, primerno urejene seveda, postaviti na ogled obiskovalcem. Na gradu bi radi uredili tudi poročno dvorano za Senovo, Brestanico in Krško oziroma za vse, ki bi si želeli svojo poročno obred opraviti v tako lepem in častivrednem okolju. Izkušnje brestaniških turističnih delavcev kažejo, da so, na primer, poroke na Bogenšperku (v prijateljski litijski občini) sila številne in priljubljene. Med ostalim bi k ponudbi gradu zanesljivo sodila tudi oživitve in preureditve galerije samorastnikov, ki je tudi že vrsto let na gradu, pa se ne uspe odločneje prebiti v javnost.

Mirko Avsenak

Podjetje Videm:

Odobrenih deset inovacijskih nagrad

Na zadnji seji Komisije za množično inventivno dejavnost (sredi julija) v podjetju Videm, ki ji je predsedoval inž. Franc Česnovar, so bile odobrene inovacijske nagrade za naslednje inovativne predloge:

1. »Izboljšanje vlečanja v pogonskem reduktorju TEK na PS 1« — Marjan Preskar in Anton Jazbec

2. »Vračanje vode iz KMČN« — dipl. inž. Danijel Oštir (soavtorji: dipl. inž. Jože Cerle, dipl. inž. Milan Šetinc in Ivo Kovačič)

3. »Predelava enote FAB 1 — FAB 1/2« — Jože Kodrič (simbolična nagrada, ker inovativni predlog nima finančnega efekta)

4. »Ločitev komand za stranske in srednje nože na M. SC. previjalcu« — Jože Molan in Rudi Pajtler

5. »Pripomoček za šivanje zviti kartonov«, »Šablona za krožno šivanje« in »Pripomoček za izdelovanje neravnih kartonov« — vse Darko Mihelič

6. »Ravna vodila na CMS—2800« — Vladimir Škoberne

7. Tehnološke izboljšave pri beljenju lesovine« — Pavel Predanič in Roman Valenčak

8. »Z vočna in svetlobna opozorilna naprava za pravilni tek sušilnih klobučevin na PS 2« — Jože Sotler (simbolična nagrada za idejo)

9. »Nov rotor črpalke« — Jože Motore
10. »Blažilnik sunkov na regulatorju vleka« — Zvonko Oštir.

In kolikšne so nagrade? Najnižja je 3.200 dinarjev, najvišja pa 40.500 dinarjev, medtem ko znaša simbolična inovacijska nagrada 200 dinarjev.

Na isti seji Komisije za množično inovativno dejavnost v podjetju Videm so obravnavali še devet prispelih predlogov, ki pa jih iz različnih vzrokov niso nagradili: ali dokumentacija o njih še ni dovolj izdelana ali so bili le ponovitve nekoč že preizkušenih stvari... Že za naslednjo sejo komisije pa menda čaka na obravnavo 27 novih inovacijskih predlogov. Za nekatere izmed njih morajo pridobiti še strokovna mnenja organizacijskih enot, v katerih jih bodo uvedli, mnenje ustrezne strokovne komisije ali pa jih morajo preprosto šele uresničiti, da bi jih lahko ovrednotili.

Zakaj smo vam prenesli to besedilo, ki je sicer objavljeno v Obveščevalcu podjetja Videm (št. 66, 18.7.90)? Zato, ker v tej organizaciji očitno potrebo po inovativni dejavnosti, po kreativnem sodelovanju vseh zaposlenih pri snovanju podjetja razumejo povsem resno in dobesedno. Iz množice nekaj tisoč zaposlenih, kolikor jih je v Vidmu, je seveda

tudi možno dobiti toliko idej. A v manjših kolektivih bi morda lahko bila samo ena, pa tudi tiste ni. Ravno tako očitno tudi ni nujno, da je vsak inovativni predlog sprejet in nagrajen, nekateri — ustrezni — pa vendarle so! Če bo šlo tako, kot bi moralo iti in kot to od nas terja nov način dela in gospodarjenja, bo predlogov čedalje več, tako tistih sprejetih in nagrajenih kakor tudi zavrnjenih.

Tretje leto krškega hipodroma

Okoličani bi lahko ob njem tudi zaslužili

Na krškem hipodromu je bila v nedeljo, 15. julija, že druga letošnja kasaška prireditel. V sedmih tekih so se na stezi zvrstili skoraj vsi kasaški konji, ki trenutno kaj pomenijo v Sloveniji. V najhitrejši dirki »Za nagrado KS Krško polje« je sodelovalo 7 konj. To je bil avtostart za 3-12-letne kasače s kilometrskim časom 1:20.5, in manj, v dveh tekih. Zmagal je Madaun na vajetih Janeza Pogačarja iz Ljubljane (kilometrski čas 1:25.1). Na drugo mesto se je uvrstila Nena II na vajetih Mira Cvetka iz Maribora, na tretje pa Valram S Jožeta Jenka iz KK Ljubljana.

V dirki za 2-letne kasače (podmladek konjske kasaške črede) je zmagala Dulcinea MS na vajetih Marka Slaviča iz Ključarevec (KK Ljutomer). Drugi je bil Davo B z vozačem Perom Crnkovičem (KK Brdo). Oba sta imela kilometrski čas 1.26.7 (avtoštart). Tretje mesto je zasedla Fina A.S. z vozačem Antonom Slavičem (KK Ljutomer) in s kilometrskim časom 1.26.8. Da, tudi četrto mesto je šlo v Ljutomer, Durasu, ki je v lasti Jožeta Sagaja.

Domačini tokrat niso imeli ravno uspeha, ker se jih očitno drži nekaj smole. Po nekaj relativno uspešnih letih so njihovi športni uspehi bili nujno žrtvovani delu okrog hipodroma in začetniškim težavam pri organizaciji dirk, sestavljanju propozicij... Nekaj časa bo pač trajalo, da se stvari uredijo in se pokažejo tudi rezultati. Ko smo že pri organizaciji: pri prejšnji prireditvi (17. junija) je odpovedalo ozvočenje, zato niso mogli izžrebati vstopnic za obljubljen nagrade: 2.000 dinarjev, 4.000 dinarjev ter slamoreznico. Tokrat so to opravili. Sicer so morali potegniti iz posode z vstopnicami prejšnje dirke kar nekaj števil, preden se je našel junak, ki je imel s seboj še star listek, a končno je le uspelo. Izžrebali so tudi tokratne nagrade: moško kolo ('odšlo' je v Šentjernej) in motorno kolo (vespa), ki ga je dobil Anton Sodič z Malega vrha. Obljubili so, da bodo na prihodnji konjeniški prireditvi (23. septembra) nagrade še bogatejše. Sicer bo pa prva naslednja konjeniška prireditel v naši bližini šentjernejska, 12. avgusta, ko bo tam tudi Jugoslovanski kasaški derby — zrelostna preizkušnja za štiriletne konje.

Konjeniški klub Posavje — Krško je na hipodromu pri Bregah organiziral prvo prireditel leta 1988. Iz takratne relativno skromne skupine, ki se je v primerjavi z obilico dela zdela še skromnejša, je klub okrepil svoje članstvo. Kar 500 jih je vpisanih na seznam, na zadnjem občnem zboru jih je bilo 50, saj je v bistvu nemogoče zbrati vso to pisano populacijo s številnimi obveznostmi, raztreseno v različnih občinah, na enem mestu. Takoj pa postane očitno, da ima konjeniški šport na Krškem, Brežiškem in Šentjernejskem obilico zagrelih pristašev, ko si človek ogleda udeležbo na dirkah.

Janko Šepetavc pripravlja Leara za trening

Madaun, junak dneva in Janez Pogačar: trenutek tritumfa, ko navijači dvignejo sulki z voznikom. Konj ima o tem svoje mnenje.

Sicer pa moramo med — resda nekoliko posebno — članstvo kluba všteti tudi 30 tekmovalnih konj, ki so tu registrirani. Med njimi so tudi kobile z žrebci in ta bodo pokazala, kaj zmorejo, šele čez čas, a zanimanje (zlasti med kmeti) za nakup polnokrvnih konj vendarle raste. Kasaško žrebe danes stane od 3.000 DEM naprej — cena je odvisna od tega, kaj ima zapisano v dokumentih o svojih prednikih. Cena je za rejca prenižka, za standard naših navdušencev pa previsoka. To je verjetno ena pomembnih ovir, da število tekmovalnih konj in njihovih rejcev le počasi narašča. Žal pa tudi dober rod konju vedno ne zagotavlja uspešne kariere, kar pa se pokaže šele s časom. Zato je nakup vedno tvegan; poškodb, ponesrečenih »vzgojnih« prijemov in karakternih napak se ne da predvideti.

Sicer pa je reja konj v celoti tvegan posel: danes se vanj spusti malokdo. Kmetje pravijo, da je cena konj prenižka, da so sedaj za 10 dinarjev po kilogramu cenejši od telet. Včasih so imeli dvakratno ceno glede na teleta. Če kasač ni dober, ima zelo veliko možnosti, da konča v klavnici, prodan na kilograme... Ciklus je vedno bil in bo. Kdor uspe zdržati in prebrodi čas, ko so cene nizke, bo ob povvišanju, ki nujno sledi, povrnil prejšnjo izgubo...

Kljub vsem težavam si vodstvo KKP prizadeva, da bi pritegnilo k sodelovanju več okoličanov, saj vidijo v tem tudi nekaj priložnosti. Radi bi, na primer, da bi v bližnji okolici hipodroma kateri od domačinov preuredil ali sprostil svoj domači hlev tako, da bi lahko vsaj občasno (ali stalno) dajal prostor v najem »gostujočim« konjem. Za-

vedajo se tudi, da bi potrebovali nekaj sob za goste — morda v ponudbi kmečkega turizma. Rejci in lastniki bi namreč pogosto radi prišli v Krško nekaj dni pred dirko in trenirali na tukajšnjem hipodromu, kar pa brez turistične sobe in hleva ni možno. Nekomu bi bila to hkrati priložnost za zaslužek.

Ravno tako se vodstvo kluba zaveda, da bi morali pridobiti nekoga izmed bližnjih okoličanov za vzrejo haflingerjev, konj, primerljivih tako za delo kot za ježo. Veliko je namreč mladih, ki bi se tega radi učili in ki bi ostali pri tem športu, vendar nimajo možnosti, da bi prišli do lastnega konja. Najeli bi si ga pa lahko, in za začetek tudi učitelja. Jahalna šola in hlev sta lahko kar solidna dopolnilna dejavnost družinske kmetije... Za ugled kraja, ki je tik ob hitri cesti, bi to pomenilo veliko, za ugledom pridejo gostje, z njimi pa delo in zaslužek.

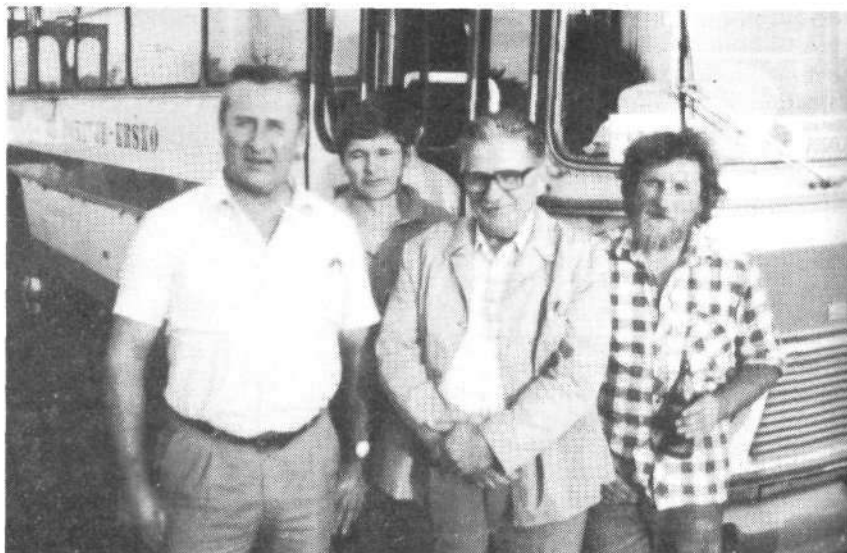
Sicer pa je na samem hipodromu še veliko dela (napeljava elektrike, vode, ureditev tribun, nadkritje privezov...), za vse to pa bo treba najti vire dohodka. Eden pomembnih virov so lahko stave. Beograjski hipodrom se namreč vzdržuje predvsem s 30 % sredstev, nabranih od stav, ki pripadajo organizatorju. Za učinkovitost podviga te vrste pa mora biti zagotovljena računalniška obdelava podatkov, uspešno organizirana prodaja stavčnih listkov in seveda organizirane dirke.

Kasaška tekmovalna čreda se v Sloveniji zbira skoraj vsako nedeljo v maju, juniju in avgustu, medtem ko so julija, septembra in oktobra dirke redkeje. Potujejo od hipodroma do hipodroma, tekmujejo, se borijo za (sicer skromne) nagrade, ugled, boljši kilometrski čas, podirajo rekorde... Dvajset dirk v sezoni! Morda bodo ti, še vedno vsi zagnanci, vendarle nekoč iz kasaškega športa uspeli narediti to, kar je kasaštvo v svetu že dolgo: donosen posel. In potem bo lahko tudi najslavnejši slovenski in jugoslovanski rejec — tekmovalac, Marko Slavič iz Ključarevc, opustil trgovino z gradbenim materialom, ki mu sedaj pomaga vzdrževati tekmovalno čredo konj. Ali pa bo trgovino še obdržal, ampak kar tako...

Trenutno je v KKP 18 registriranih vozačev, veteran med njimi je Jože Krainer z Bizeljskega, najuspešnejši doslej pa je bil Janko Šepetavc iz Gregovc (na Bizeljskem). Janko (na fotografiji) nima svojih konj. Hlev je napolnil s tujimi petimi: štirje so last Staneta Krainerja iz Radovljice, eden pa Draga Lesa iz Novega mesta. Ob rednem delu na kmetiji sta mu skrb za konje in trening poklic, hobi, dodaten vir zaslužka, obveznost, strast in še marsikaj. Če bi hotel vzeti v penzijo in trening (450—500 DEM na mesec) še več konj, bi potreboval pomoč. Ogromno časa gre namreč za treninge — ur vožnje ('za konjsko zadnjico', kot pravijo konjarji) pa se ne da skrajšati.

Tako kot vsi ostali tudi on ni zadovoljen s stanjem v kasaškem športu. Veliko je neložnosti, neravilnosti, krivic. Zlasti niso zadovoljni z načinom hendikepiranja. Ogrevajo se za denarni hendikep, ki je v veljavi na Zahodu. Na koncu pribije: »Konjeniško zvezo bi morali ukiniti! Taka, kot je sedaj, zavira razvoj konjeniškega športa, ničesar ne prispeva, postavlja nespametna pravila... Vozači bi morali ustanoviti svoj sindikat!«

Splet jermenov — oprema za enega konja in en sulky...

Nekateri izmed veteranov v Konjeniškem klubu Posavje, ki so klub obvarovali pred dokončnim uničenjem v času, ko se je vse zarotilo zoper konjerejo. Samo z veliko napora in odrekovanja jim je uspelo prevedriti slabe čase in zopet postaviti klub na noge. Od leve: Milan Žagar, Jože Krainer, Stane Nunčič (predsednik), Janko Šepetavc.

Pred zadnjo dirko si je nekaj članov ogledalo trening in se potem še pogovorilo o nadaljnjem delu. Fotografirali so se dali pred »svojim« avtobusom, prirejenim za prevoz konj.

Republiški mladinski tabor »Log '90«

Alternativna pot

Že četrthi je uigrana ekipa — Žare Trušnovc, Zdenka Zalokar — Divjak in Dušan Barbič organizirala planinski tabor za mladino, že tretjič zapored pa smo bivanje postavili v lepo gorsko vasico Log pod Mangrtom, ki se nahaja 10 km severno od Bovca v smeri proti Predilu. Prvič pa smo tabor zastavili širše, in sicer smo k sodelovanju pritegnili mladino iz skoraj vse Slovenije (Krško, Kranj, Koper, Ljubljana, Murska Sobota, Žalec in Tolmin) in žal moram reči, da smo zaradi omejene kapacitete doma, ki nam ga je velikodušno začasno odstopil Stavbenik iz Koprca, bili prisiljeni omejiti število prijav na polovico — torej na 45 otrok in mladincev. Ob tem številu in ob nas treh smo imeli v domu samo še kuharico Tino (ki je res dobro kuhala), polovico tabora pa je bil z nami tudi znani psiholog dr. Jože Ramovš. Tabor se je dogajal od 22. do 29. junija letos.

Naslovu sem dodal podnaslov Alternativna pot. Zakaj? Zato, ker mislimo, da v dosedanjih (povojni) praksi taborov s takšno zasnovo ni bilo, kar lahko dokažem z lastnimi dolgoletnimi izkušnjami pri delu v taborih Planinskega društva Bohor. In v čem je razlika?

Poudarek našega tabora je prav gotovo na hoji po visokem gorstvu z namenom, da mlade spoznamo z lepoto narave in utrdimmo njihovo fizično kondicijo, ki je pri večini ljudi na žalostno nizki stopnji.

To pa seveda ni vse. Prosti čas je previdno načrtovan, tako da se ne more zgoditi, da bi bilo komu dolgčas. Torej mladina v tem času ni prepuščena sama sebi, temveč jo na različne načine zaposlimo. Ker mora biti program pester, morajo biti tudi vodje podkovani na mnogih področjih, kar v dosedanjih taborih seveda ni bilo tako (in tudi ne bo kmalu). Naš program je bil sestavljen približno tako:

- vstajanje približno ob sedmih,
- tek za ogrevanje (mlajši 1,5 km, starejši 3 km),
- razgibalne in dihalne vaje (10 min.),
- umiritev in meditacija (3 min.),
- po zajtrku pospravljanje prostorov in odhod na turo (tu naj dodam, da tisti, ki so šli na daljšo turo — na Jerebico in na Jalovec — niso imeli jutranje telovadbe, kar se razume samo po sebi),
- tura, izlet ali piknik,
- približno ob dveh kosilo,
- po kosilu obvezno pisanje utrinkov, ki so jih lahko po želji prebrali, in risanje (za tiste, ki ne znajo pisati),
- rekreacija: rugby, baseball, odbojka, tekmovalna v krosu in druge igre, — pred večerjo začetni tečaj joge — razgibalne, dihalne in sprostitvene vaje (1 ura),

— po večerji ponavadi krajše predavanje z diapozitivi z naših potovanj po svetu, nato pa družabni večer ob glasbi s kaset ali ob kitari, — spanje — za mlajše ob deseti in za starejše ob enajsti uri.

Kot se vidi, je naš program zelo »natrpan« in raznovrsten.

In izkušnje?

Ker smo s prejšnjih taborov poznali le nekaj najmlajših udeležencev, smo bili vsi malo v skrbeh, kako bomo shajali z ostalimi, nekoliko starejšimi udeleženci, ki so bili tokrat sploh prvič na kakšnem od taborov. Tako smo imeli pri nekaterih problematičnih mladincih v začetku težave s poskusi uhajanja oziroma izogibanja nekaterim dejavnostim, a so se na koncu vsi sprijaznili s tem, da nimajo drugega izhoda.

Predvsem za otroke do 10 let je značilno, da imajo ogromno energije, ki jo je potrebno usmeriti, in sicer s pravilno motivacijo. Mladina v puberteti je posebno emocionalno občutljiva, ker se v tej dobi razvija t. i. astralno telo, ki je nosilec emocij v človeškem bitju. Pravi vzgojitelj mora biti seveda dobro seznanjen s temi dejstvi, da lahko dobro in učinkovito opravlja svoje delo. Ker so bili vsi zelo zadovoljni s celotnim taborom, verjamemo, da smo tudi mi svoje dobro opravili. Za ilustracijo: Zadnjega dne je pristopil k nam (vodjem) najbolj problematičen član in dejal: »Vi ste najboljši ljudje, kar jih poznam.

V Ljubljani (v šoli, socialnih ustanovah) so sami s....« Mislim, da primer ne potrebuje drugega komentarja kot to, da smo bili vodje stalno z mladino — bili smo jim dober primer pravih ljudi, to pa pomeni ljudi s širokim znanjem in odprtim srcem. V nekaj dneh smo prišli v enkratni stik z vsemi in dosegli več kot vzgojitelj v nekaj letih ali pa morda nikoli. Dokazi so ravno tisti otroci, ki so nam jih opisovali kot »problem«, mi pa smo videli, da ta problem v resnici ne obstaja v otroku, temveč v vzgojitelju (dom, šola).

Za konec: slovo je bilo enkratno, z izraženo željo ogromne večine, da se vidimo na naslednjem taboru.

In še hvala vodstvu tovarne Videm, ker ima kljub težkim časom posluh za takšne aktivnosti in mi je omogočilo sodelovanje pri takšnem enkratnem doživetju, kot je bil tabor v Logu.

Dušan Barbič — Duduš

NAŠ GLAS

Fantiček, ki sedi na mizi, je v taboru praznoval rojstni dan. Razumljivo je torej, da je hotel biti čim bližje torti — saj je bila narejena nalašč zanj. (Foto: Dušan Barbič)

Turno in ekstremno smučanje

Med alpinistične dejavnosti sodita tudi dve vrsti smučanja: turno in ekstremno.

Turno smučanje je gibanje smučarja izven urejenih smučišč v sredogorju in visokogorju, pri čemer naklonina le malokdaj preseže

40 stopinj. Izteki se v veliki večini zaključujejo z blagimi strminami, brez skalnih skokov, tako da pri morebitnem padcu ne pride do najhujšega.

Ekstremno smučanje pa je smučanje s težko dostopnih vrhov Himalaje, Andov, Pamirja, Centralnih Alp, Julijskih in Kamniških Alp. Druga oblika ekstremnega smučanja je smučanje po žlebovih, plezalnih smereh in zaledenelih slapovih. Pomembno je, da smer, ki si jo izbereš, najprej prepeležaš

ter pri tem ugotoviš vrsto snega, prehodnost in naklonino. Pred spustom je dobro, da pregledaš okovje na smučeh in ga do konca priviješ. Tehnika smučanja je drsenje in skakanje. Pri spustu se redko uporabljata cepin in plezalna vrv.

Sestavljena in priznana je tudi lestvica eks-

tremnega smučanja; označena je z $S_1 - S_6$, npr.: Kotovo sedlo — S_1 , Sinji slap (Češka koča) — S_6 .

Člani Alpinistične sekcije Krško so v dveh »zelenih« zimah opravili nekaj ekstremnih spustov: Koštomaj in Pribožič na Jalovčevem ozebniku (S_2), Uršič, Pribožič in Koš-

tomaj na Križu skozi Turški žleb (S_3), Koštomaj na Pripraviški grapi (S_4). K temu je treba dodati še dva turna smuka: Pribožiča in Koštomaja na Kotovem sedlu ter Pribožiča na Mojstrovki.

Arnold Koštomaj

Počitnice v planinskem taboru niso niti najmanj dolgočasne

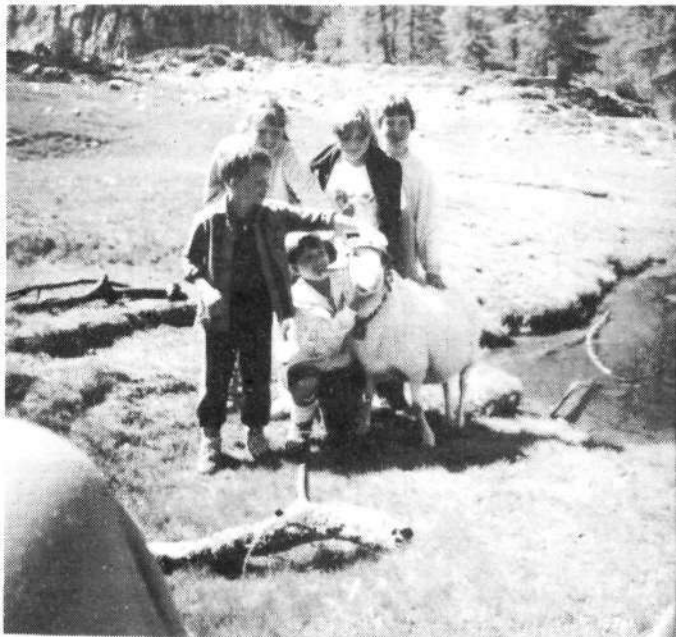
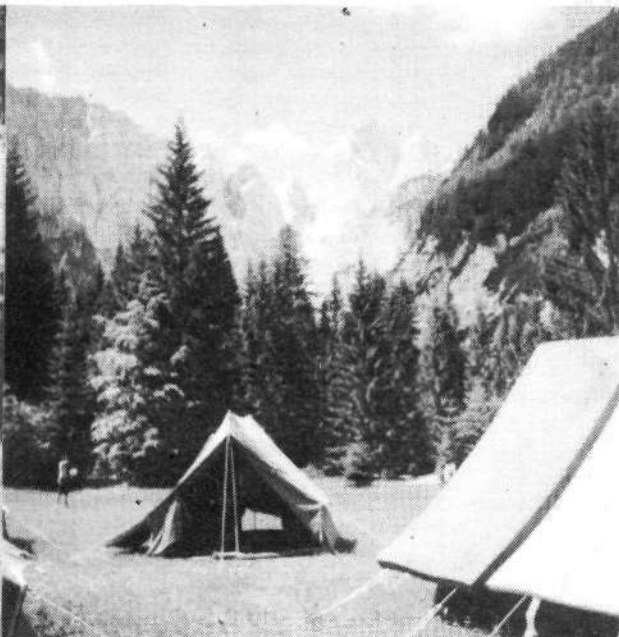

Foto: Tina Rupar

Utrip iz Tamarja

Tamar se imenuje staja v planini oziroma pletena ograja za prenočevanje živine. Tako pa se imenuje tudi prostor oziroma dom v Planici, kjer smo letos planinci Planinskega društva Bohor Senovo v sodelovanju s sosednim društvom Videm organizirali že 18. planinski tabor za otroke krške občine in tu preživeli ponovno nepozabnih dvakrat po teden dni. Ponovno nepozabnih zato, ker tako ob odhodu vedno pravijo mladi planinci in planinke, ki se s solznimi iskricami v očeh poslavljajo od svojih prijateljev sotrpinov iz tabora in si izmenjujejo naslove ter si obljubljajo, da se naslednje leto zagotovo zopet vidijo.

In kaj jih vleče stran od lagodnih počitnic z bazenom s toplo vodo, od diskačev, slaščičarn in teniških igrišč? Morda mladost, mladost pa ljubi drugačnost in spremembe, saj se življenje pod šotori in jutranji sprehod po rosi do umivalnice — potočka Nadiže, ki izvira ali, bolje povedano, dobesedno bruha iz stene in pada v korito kot slap Šum in kmalu zatem presahne ter se nato ponovno pojavi kot izvir Save Dolinke — Zelenci pri Ratečah, tako močno razlikujeta od vsakodnevnega in »normalnega« življenja v klasičnih urbanih betonskih kletkah.

Trudimo se življenje v taboru organizirati tako, da bi imeli udeleženci čim več svobode in čim bolj pester dan. Organiziramo razne ture oziroma sprehode na okoliške razgledne točke in vrhove, ne manjka športnih tekmovanj, učenja različnih planinskih spretnosti, predavanj z diapozitivi o potepanju po svetu in gorah in družabnih večerov. Seveda imamo organizirano tudi zdravstveno službo, pravzaprav prvo pomoč, na voljo je izposoja knjig — knjižnica v malem, prodaja pijač in ostalih sladkih in slanih drobnjarij. Še največ občudovanja pa je vredna naša kuhinja, ki si je brez naše kuharice Marije ne moremo predstavljati, saj dobesedno čara v za nekatere nenormalnih pogojih. In kadar nam dež nekaj dni neprestano »ščije« za vrat, se tudi nam zdi, da so ti pogoji vse prej kot normalni.

To, da nam vreme že po tradiciji ni najbolj naklonjeno, je znano in si tega nihče ni preveč gnal k srcu, razen morda naš šef — vodja tabora Hinko, ki se mora zaradi tega »sekirati« že po svoji funkciji v taboru, ostalim pa verjetno jutraj »paše« malce dlje poležati, ko dežne kapljice tako uspavalno škrebajo po strehah šotorov.

Posebno veselje je tudi zadnji večer, ko mladi pripravijo družabno srečanje in taborni kres, kadar je to mogoče. Takrat se pokažejo v spretnostih vodenja programa, skečih, šaljivih igrah, plesu in običajno se nasmejimo

sami sebi ob gledanju posnetega video gradiva, saj v glavnem vse dogajanje posnamemo na kaseto — za zgodovino, bi lahko rekli.

Res je, da ni ne vem kako veselje pisati vsak dan kroniko, se pravi, dogajanje v taboru prenesti na list, je pa izredno veselje zvečer pred spanjem poslušati napisane komentarje dogajanja za tisti dan, gledane skozi oči teh mladih planincev. V torek, 3. 7. 1990, je bila kronika takale: »Jutro se je začelo brez budnice, saj so bili vodniki Praznovali so dan borca. Nekateri so celo prespali zbor. WC potapljač je Hinku moral posuti hlače z apnom. Dekletom, ki so nora na pomivanje posode, smo odstopili mastne krožnike. Bojan je postal nogometna deklica. Ker nam dež neprestano 'ščije' za ovratnike, smo odšli v kočjo gledat diapozitive o romarski poti v Nepal. Nekateri diasi so posneti v Samoboru, sumljivi pa so tudi delavci Kostaka in Pionirja ter taksist iz Zagreba, krokodili pa so spojeni v ljubljanskem ZOO-ju. Nekatera dejanja pa so bila posneta celo na Rimšu. Bojan se neprestano brije, saj mu dež gnoji koccine. Kuhinjski vajenec Miran pa nima »cajta« za svojo lepoto. Hinko, stari roker, pa se je vrgel na romarske pesmi. Ker v taboru primanjkuje pacientov, jih dohtar Gorazd išče v Kranjski gori, zato se je njegova žena Metoda vrnila v otroštvo. To opažamo pri njenih igricah. Dan borca je na Jožici pustil težke posledice,

saj je na dan prilezla šele ob zvoncu za kosilo. Prišel je tudi zagrizeni igralec šaha, šejk Novak s svojo spremljevalko. Kuharica je s težavo stlačila v lonec sveže zaklane piščance, ki jih je po parku lovil krvoločno lačni Hinko. S tem se je zapisal v zgodovino slovenskega perutinarstva. Ker so na Himalaji

dedku Mrazu pobegnile krave, smo mleko za dobro večerjo morali kupiti. Tina je s strašnim zehanjem pregnala meglo in priklicala dež. Včeraj je nova himna pri vodnikih požela velik uspeh, zato so jo zakrutili pozno v noč.

S takimi in podobnimi cvetkami so nas

mladi šaljivci vsak večer spravljali v smeh in zadrego. Pa jim ni zameriti.

Če te je zamikalo in bi tudi ti rad z nami preživel teden počitnic v neokrnjeni naravi — prihodnje leto bo to morda v dolini Krme, se nam pridruži, naša »vrata« niso zaprta!

MIP

Izobraževanje odraslih kot dejavnik našega razvoja

Na zasedanju Generalne skupščine UNESCO leta 1976 v Nairobiju so sprejeli naslednjo opredelitev izobraževanja odraslih:

«Izobraževanje odraslih je dejavnost ali proces, v katerem se osebe, ki ne pripadajo več začetnemu izobraževanju, vključujejo v organizirane aktivnosti z namenom, da bi povečale svoje znanje, informiranost, spretnosti, izboljšale svoje razumevanje, razvijale svoje vedenje, da bi čim bolj celovito razvile svojo osebnost in da bi se lahko vključile v prizadevanja za stabilen in neodvisen družbeni, gospodarski in kulturni razvoj.» (*Survey of Adult Education*, str. 41)

To opredelitev sprejemajo načelno v večini držav v svetu kot najširše izhodišče za opredeljevanje področja in sistema izobraževanja odraslih, kar pa ne pomeni, da ga večina držav ali družb tudi dosledno uveljavlja.

Slednje velja tudi za razmere pri nas. Kljub deklarirani podpori načelom permanentnega izobraževanja v vseh pomembnejših planskih in zakonskih dokumentih, tudi v Dolgoročnem planu SR Slovenije, ki izobraževanje odraslih opredeljuje na več mestih (podrobneje pa v naslednjih točkah: 1.5, 2.2.3, 3.2.12; Ur. l. SRS, št. 1, 17. 1. 1986.), ostaja izobraževanje odraslih v primerjavi z izobraževanjem otrok in mladine zapostavljeno, odrinjeno na rob naše zavesti, brez podpore in ustreznе družbene pozornosti. Institucije za izobraževanje odraslih pa dejurni krivec za vse napake. Do takšnega družbenega položaja in sistemskega obravnavanja izobraževanja je prišlo zaradi napačnih političnih odločitev, ki niso upoštevale in dopuščale strokovnih stališč. Tako je bilo v prvem obdobju po vojni izobraževanje odraslih obravnavano predvsem kot sredstvo političnega oblikovanja občanov in delavcev, kasneje pa je politika navidezno prepusila izobraževanje odraslih samoupravljanju, v resnici pa individualni ponudbi, ki v centralistično-plansko vodenem gospodarstvu ni imela nobene možnosti za uveljavitev ustreznih spodbud in motivacije za izobraževanje odraslih. To izobraževanje smo označili kot sistem ponudbe in povpraševanja, ki pa v nobenem primeru ne deluje sam po sebi, prepuščen uporabnikom in izvajalcem, ampak je odsevi in sestavina družbenih razmer in okoliščin, v katerih deluje.

Temeljni in najbolj splošni cilji izobraževanja odraslih so:

- osebnostni razvoj posameznika z osvajanjem novih znanj, spretnosti in navad,
- višja izobrazbena raven in s tem možnost hitrejšega in učinkovitejšega razvoja,
- zadovoljevanje skupnih družbenih, gospodarskih in kulturnih potreb oziroma ciljev.

Po vsebini pa se izobraževanje odraslih deli v tri skupine:

- za delo (poklic, strokovni razvoj),
- za družbeno in politično dejavnost (državljska vzgoja...),
- za druge posameznikove splošne in osebne potrebe (kulturne, prostoročne, socialne...).

Po načinu organiziranosti izobraževanja odraslih poznamo:

- formalno izobraževanje (izobraževanje za pridobitev izobrazbe po programih od osnovne šole do VII. oz. VIII. stopnje),
- neformalno izobraževanje (krajše tečajne, seminarske oblike, posveti, aktivni...),
- samostojno vodeno učenje.

Nekatere najnovejše raziskave so dokazale, da so možnosti izobraževanja na različnih vsebinskih področjih, ki zadovoljujejo ta-

ko individualne kot družbene potrebe, mnogo večje tam, kjer se daje sistemska podpora tudi neformalnemu izobraževanju odraslih, ne le formalno-šolskemu.

Dosedanji sistem vzgoje in izobraževanja je povzročil nepopravljivo škodo razvoju in uveljavljanju izobraževanja odraslih, saj značilnosti in posebnosti odraslih niso mogle priti do izraza ob značilnostih izobraževanja otrok in mladine, ki spričo daljše tradicije in danih razmer trdneje prevladujejo v naši zavesti in predstavah o vzgoji in izobraževanju. Odločilni za neenakost možnosti izobraževanja odraslih v primerjavi z vzgojo in izobraževanjem mladine so zlasti naslednji stereotipi v naši zavesti:

- izobraževanje enačimo s šolanjem,
- izobraževanje mladine in otrok pojmujejo kot družbeno pomembnejšo nalogo v primerjavi z izobraževanjem odraslih,
- čas mladosti imamo za primernejši čas učenja in izobraževanja, mislimo, da se moramo vsega naučiti v mladosti.

Sodobna znanstvena in strokovna spoznanja so takšno pojmovanje izobraževanja že zdavnaj ovrгла.

Posebnost področja izobraževanja odraslih utemeljujejo kvalitativne razlike v primerjavi z začetnim — formalnim izobraževanjem zlasti v drugačni psihični strukturi in drugačni družbeni vlogi odraslih. Gre za dve kvalitativno različni področji celotnega doživljenjskega izobraževanja, ki se med seboj lahko dopolnjujeta v možnostih vertikalnega in horizontalnega razvoja znanj, spretnosti in drugih človekovih osebnostnih kvalitet. Le obe področji skupaj omogočata popoln razvoj človekovih zmogljivosti.

Mladim je potrebno dati možnost za pridobitev čim večje stopnje začetne izobrazbe, odraslim pa možnost nenehnega nadaljnega pridobivanja in izpopolnjevanja znanja na vseh področjih človekovega življenja, v kar najbolj pestrih programih in v različnih institucijah za izobraževanje odraslih. V državah zahodne Evrope izobraževanje odraslih subvencionira država, in to na različne načine:

- ali krije stroške delovanja institucij
 - ali krije stroške za izobraževalne programe
 - ali krije dogovorjeni odstotek vseh stroškov,
- v nobenem primeru pa ne prepušča interesa in pobude za vzgojo in izobraževanje le posamezniku, podjetju oziroma trgu.

Naivni bi bili, če bi pričakovali, da se bodo odrasli izobraževali iz čistega veselja in želje po znanju. Ob vseh rednih in nujnih delovnih in življenjskih obveznostih, ki jih odrasli imajo, jim je izobraževanje več ali manj dodatna, in to ne majhna obremenitev. Izobraževanje je tudi naporno in neprijetno, zato človek zanj potrebuje dovolj močne motive in spodbude. Njegove življenjske razmere pa morajo biti takšne, da mu ne povzročajo prevelikih skrbi za zadovoljevanje osnovnih potreb (hrana, obleka, bivanje, varnost...). Splošna kultura in standard morata biti na taki ravni, da je zadovoljevanje splošnih, izobraževalnih, kulturnih in socialnih potreb del ustaljenega načina življenja. Imeti pa mora tudi ugodne izkušnje iz predhodnega izobraževanja, določene učne navade ter vsaj malo veselja do učenja. Izobraževanje odraslih zahteva torej določeno kvaliteto življenja. Ta pogoj pa pri nas ni izpolnjen, saj se nahajamo v zelo težki gospodarski in družbeni krizi, ko ljudje namenajo svoj prosti čas dejavnostim za izboljšanje svojega gmotnega položaja in si tako omogočajo eksistenco. Država ne subvencionira izobraževanja

odraslih, niti programov niti institucij, tako da vsi stroški bremenijo (tudi sicer premalo spodbujenega) uporabnika, bodisi posameznika ali podjetje, z izjemo nekaterih občin, ki so same spoznale pomembnost izobraževanja odraslih za pospeševanje družbenega in tehnološkega razvoja.

Delavske univerze so v Sloveniji med drugimi pomemben razvojni potencial in v naših rokah je, ali ta potencial vključite v razvojno preobrazbo slovenskega gospodarstva in družbe ali ne.

Pripravila in izbrala:
Monika Novšak, DUK Krško

Foto: Črt Čargo

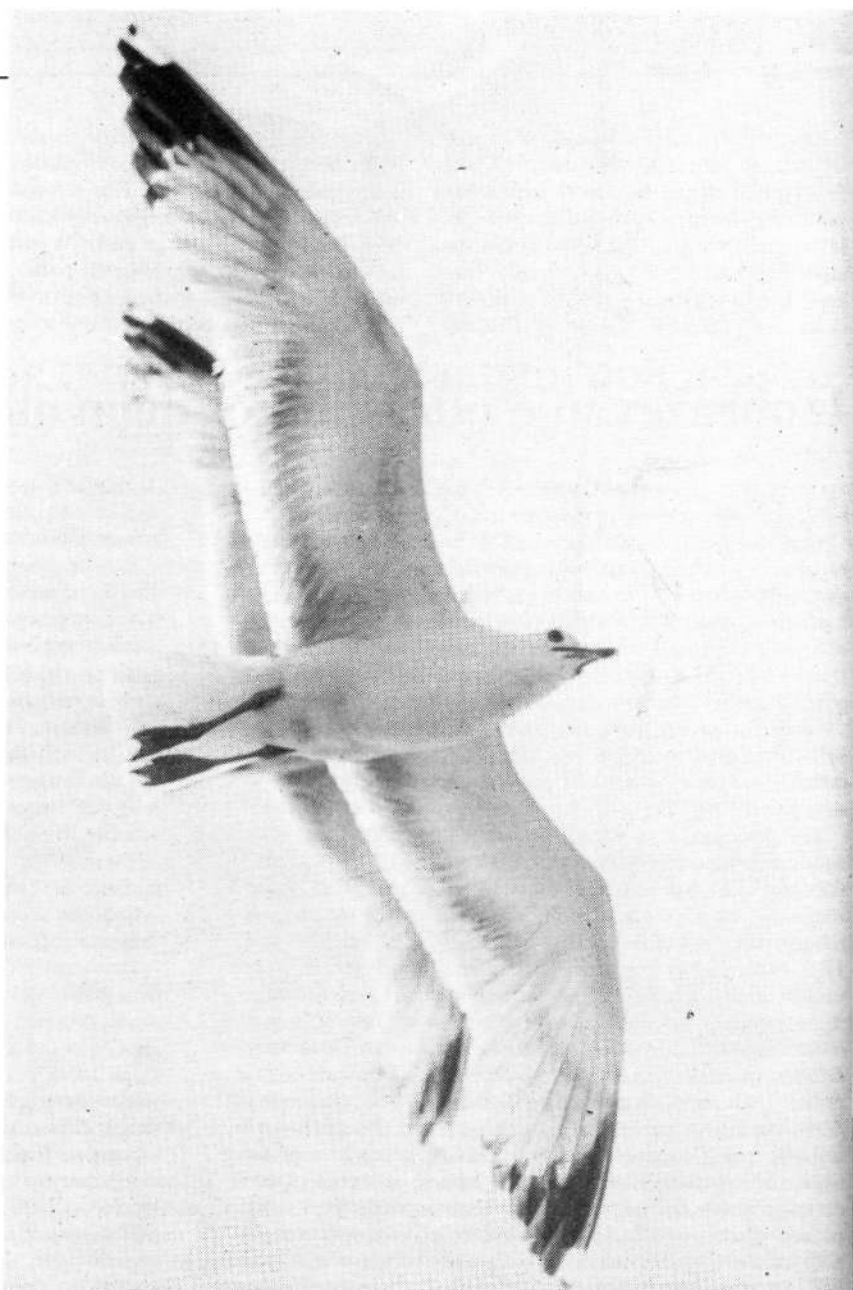
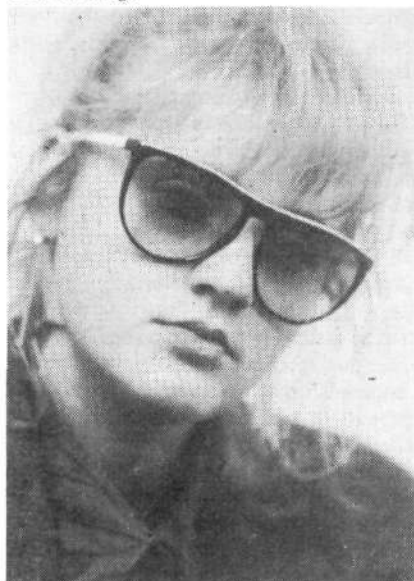

Foto: Črt Čargo

Krakovska grobišča

Še pred republiškimi volitvami so se člani Slovenske demokratične zveze v Brežicah pogovarjali o tem, da bi kazalo za praznik vseh svetih prižgati sveče na grobovih žrtev partizanskih čistk (med 10. in 12. majem 1945) v Krakovskem gozdu, Vrbini in pri gradu v Brežicah... Grobišč je seveda še veliko več, a takrat je konkretno tekla beseda samo o teh krajih in nekateri člani so predlagali, da naj se raje sproži akcija temeljitega odkrivanja in raziskovanja tako grobišč kot tudi takratnih dogodkov — kolikor bo pač možno. Naš občasni sodelavec Slavko Sintič se je po tem razgovoru nekoliko pozanimal pri ljudeh in zbral nekaj zgodb, ki so jih izpovedali. Nekateri sicer še s strahom in z omejitvami (»Nič za javnost!«), a drugi so postregli s celotnimi zgodbami in pokazali tudi kraje pokopov. Ena teh lokacij je bila za Ponikvarjevo domačijo, druga pa v gozdu Lev-

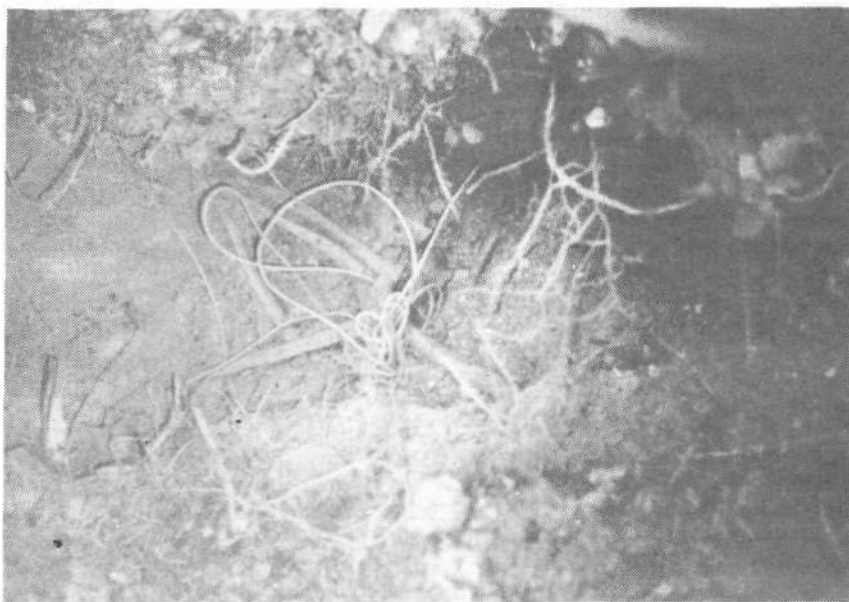
ka Colariča. Od tam so tudi fotografije. Zbirno mesto za bodoče žrtve je menda bilo na Cizelju (nad Kostanjevico), potem so jih odgnali do transformatorja ter dalje na morišča. Spomin Slavka Sintiča sega v to, kako so njegovi sošolci na lepem prišli do dobrih zapestnih ur, ki so jih ljudem preprodajali tam, kjer so se pač zbirali: pred cerkvijo. Ure da so našli zakopane v krtinah na Cizelju, kamor so jih očitno vtaknile bodoče žrtve, da bi jih obvarovale propada. V nekdanji nemški mejni baraki pri kostanjeviškem mostu se je menda (po izjavah prič) pojavil poln jerbas teh ur, ki so jih verjetno zasliševalci pobrali žrtvam. Človek, ki so ga takrat partizani mobilizirali za zakopavanje trupel, priča, da je pogovor tekkel o 4.500 ubitih moških (vojakov in civilistov), žensk, otrok..., vseh, ki so bili ujeti na begu pred zmagovito narodnoosvobodilno vojsko. Naš sodelavec

je v svojem amaterskem raziskovanju grobišča razkopal le toliko, da je našel (30 in manj cm globoko) okostje, z žico zvezane roke, lobanje — tudi majhne, očitno otroške... Strokovna raziskava naj pokaže dejstva in vse, kar je v zvezi s tem. Množičnih grobov žrtev povojnega maščevanja zmagovalcev je menda tudi na območju naše občine še veliko. Mi smo hoteli samo opozoriti javnost na še eno morišče. Stroka pa naj opravi svoje!

Naš epilog: *Vojna je strašno umazana stvar že sama po sebi, še bolj pa to pride do izraza, ker je sposobna iz ljudi privleči na dan njihove skrajne lastnosti: neskončno dobroto ali neskončno krutost, umazanijo, pokvarjenost, podlo krvoločnost...*

Ubijanje verjetno postane nekaj povsem normalnega (*vsaj tako si mislimo mi, ki nismo bili v vojni*) in kdor nima trdnega značaja, podleže stihiji, podleže tudi prepričanju, da je zakon džungle (močnejšega) univerzalen, brezmejen in neskončen. Nihče ne misli na to, kaj bo jutri, in na to, da bodo njegova dejanja morda jutri dobila drugačno obeležje. Ali bodo sedanji dogodki v zvezi z razkrivanjem 45 let trajajočih temačnih skrivnosti komu opomin, naj nikoli ne računa na večno zakopane grehe? Očitno pravica le pozna nekakšno univerzalnost, gotovo jo pa tudi človeška vest. Lastni spomini so namreč najbolj nepodkupljiva in neuničljiva reč. Ob odkritju, da je tudi ozemlje naše občine očitno na gosto posejano z množičnimi grobišči, smo vas hoteli prositi le tole: ohranite mrtvim njihov mir in ne razkopavajte po grobovih sami. Sporočite tisto, kar veste, tja, kjer se vam zdi, da bo najučinkoviteje, in dovolite, da svoje delo opravijo strokovnjaki.

(Foto: Slavko Sinič)

pisma bralcev

Pogosto, čeprav veliko manj, kot bi si to mi v uredništvu želeli, se nam oglasijo bralci s svojimi stališči, predlogi... Sklenili smo, da VAS bomo, spoštovani delegati in vsi drugi bralci, odsej spodbujali k temu, da nam nam svoje misli sporočate v obliki pism, ki jih bomo kot taka tudi uvrščali v posebno rubriko. To je namreč rubrika — poslastica, ki se ji ne odreče noben časopis, če le ima možnost priti do nje. To je javna tribuna, kjer se krešejo mnenja, primerjajo stališča, kjer se tudi ljudje učijo razmišljati, izražati za v javnost, ki jo tudi prvo poišče večina bralcev. Naš glas je sicer samo delegatska informacija in vse, kar je izven tega, sodi v okvir neobveznih prizadevanj nas, ki nam je delo pri njem dolžnost, da bi svoje delo opravljali čim bolje. Zato upamo, da nam ne bo nihče zameril niti te rubrike, pa čeprav vas bo ravno ona včasih ujezila in boste zaradi nje še raje listali ta sveženj potiskanega papirja. Če vas bo kaj ali kdo v svojem pisanju ujezil, prizadel... Lahko si sicer vzamete vso pravico, da nas kot urednike »obdelate« po telefonu, a to ni pravo. Raje nam pišite, spoštovani bralci in drage bralke!

Ali bomo postali športna provinca!?

Vprašanje, kakršnega sem zastavil v naslovu tega pisanja, nima namena biti zgolj retorično in posledica nekajkratnih razprav v delegatskih klopeh občinske skupščine ob sprejemanju odločitev o prispevnih stopnjah za financiranje splošnih družbenih potreb na področju družbenih dejavnosti. Zastavljam ga predvsem z osebno prizadetostjo, saj sodelujem v našem športnem življenju že skoraj 30 let in mi tudi zato ni vseeno, kaj predstavljamo v naši republiki in kaj bi lahko.

Če smo se še do nedavnega lahko hvalili, da smo po družbenem proizvodu na prebivalca na zavidanja vrednem visokem tretjem mestu v Sloveniji, najbrž nismo kar naenkrat padli tako nizko, da bi športu odrekli skoraj

vso pomoč, ki bi mu jo lahko nudili mimo tistega, kar se v denarju zbira po že dalj časa nenehno znižujočih se prispevnih stopnjah za to družbeno dejavnost. Kot dolgoletnega organizatorja v športnih klubih in tudi trenerja me moti, da zaradi gmotnih razmer postajamo vse bolj zgolj učitelji športnih veščin do mladinskih vrst in vse teže uresničujemo naše želje, da bi se nam vloženi trud obrestoval v starejših tekmovalnih skupinah, ki bi imele vidnejšo vlogo vsaj v republiškem okviru, če ne že višje.

Naj navedem samo nekaj primerov. Eden najbolj obetavnih jugoslovanskih mladih kolesarjev sicer trenira pri nas doma, a zaradi gmotne podpore, ki mu je ne moremo zagotoviti, tekmuje za »tuji« klub. Mladi plavalki, ki sta si v zgodovini krškega plavanja kot prvi s kakovostjo zagotovili nastop na letošnjem evropskem prvenstvu, bi na njem skoraj ne mogli nastopiti, ker bi jima nastop moral fi-

nancirati klub. Zadnji hip smo nabrali toliko prostovoljnih prispevkov, da smo lahko pokrili stroške njunega potovanja. Krški rokometarji bodo v novi sezoni le težko nastopili v prvi republiški ligi, ker jim znova njihove najboljše igralce »snubijo« finančno močnejši klubi iz istega tekmovalnega ranga... Podobnih primerov je iz leta v leto več in jih bo v prihodnje morebiti še veliko več. Zniževanje prispevnih stopenj za telesno kulturo in šport, vse manj razumevanja in možnosti za dodatno financiranje dejavnosti oziroma kvalitete s strani podjetij in od drugod — vse to vodi k vprašanju, ki sem si ga zastavil sam, ki bi si ga lahko tudi naša družbenopolitična skupnost in ki sem ga zapisal kot naslov k temu prispevku. Prepričan sem, da tak razvoj v naši občini ni posledica slabšanja gmotnih razmer, marveč je povezan s splošnim družbenim odnosom do nekaterih dejavnosti ali, bolje rečeno, z našim razmejevanjem pomembnosti vrednot na tiste, ki to resnično so, in one, ki to niso. To pa so vprašanja, ki bi si jih neka družba morala zastavljati kot »politična«, saj je v razvitem svetu že dolgo v veljavi nepisano pravilo, da se stopnja družbenega razvoja ne meri po doseženem osebnem standardu, marveč po odnosu posameznika in družbe do dejavnosti, ki jih pri nas imenujemo »družbene«.

Živko Šebek
Krško

Pred naš prag ne odmetava industrija, ampak mi sami!

Kar navadili smo se, da za vse onesnaževanje okolja krivimo velike industrijske obrate, da merimo zrak, da čakamo, kdaj nam bo prevrnjen nevarni tovor zastrupil zaloge talnice... Po drugi strani pa smo neskončno popustljivi sami do sebe: odmetavamo VSE, ČESAR NE POTREBUJEMO, PRAV POVSOD, KJER NAM TO PRIDE NA MISEL. Najpogostejše so za te stvari seveda (ne)primerni manjši ali večji jarki, kotanje, potoki, gozdički, grmičevje... Človeška iznajdljivost je neomejena. Tako v dobrem, saj nas je to gnalo v našem razvoju skozi zgodovino, kot v slabem, kar bi nas bilo tudi že nekajkrat skoraj pokopalo. Veliko je ljudi, ki svoje odpadke odmetavajo takorekoč sebi pred prag!

Ribiška družina vsako leto skuša ohraniti življenj v naših potokih: vanje vlagamo zarod potočne postrvi. Za to so najprimernejši ravno majhni potoki, ki so pa tudi čedalje pogostejše bolj odpadni kanali kakor pa potoki z zdravim vodo. Zaradi melioracij in regulacij se čedalje bolj spreminjajo v hudournike. Skoraj v vse so že speljane odpadne vode iz gospodinjstev, gospodarskih poslopij (hlevi, greznice), čedalje več je tudi odpadkov iz razširjajočih se obratov drobne obrti. Ti potočki so sicer običajno skriti pogledu širše javnosti, kljub temu pa so nekatere struge tako nadevane s svinjarijo, da se po njih ne da več niti varno hoditi.

Jasno je, da inšpekcijske službe ob tolikšem številu kršiteljev ne morejo biti učinkovite. Svinjarija pa je dosledna, neizprosna in morilska. Počasi se raztaplja ali razkraja, pronica v pitno vodo, vsrkavajo jo živi organizmi, ribe postajajo neužitne in na koncu strupene. Narava vedno vrne udarec. Člani ribiške družine vložimo letno 30-50 tisoč mladice potočne postrvi, od vsega tega pa je prirastek minimalen: ohrani se samo 2-3 % rib, čeprav bi naravne zakonitosti morale dovoljevati preživetje 8-20 % populacije.

Ker na osveščenost ljudi očitno ni mogoče računati, smo sklenili, da bomo skušali poseči še po enem sredstvu za boj proti tem onesnaževalcem: postopoma jih bomo predstavili javnosti. Njihove potočne struge, polne odpadkov, bomo fotografirali, popisali in na vse druge možne (dostopne) načine predložili javnosti.

Dušan Vučajnk
Ribiška družina Brestanica—Krško

Kostanjeviška noč uspešna

Sekcija Šelmarjev (nekdanji Perforcenhauz) je tudi letos uspešno organizirala tradicionalno Kostanjeviško noč. Verjetno ga ni Krčana, ki ne bi vedel, da je to zabavna, družabna gostinsko-turistična prireditev. Žal pravijo organizatorji, da njihovo turistično društvo (in tudi občinsko) kaže bolj malo po-

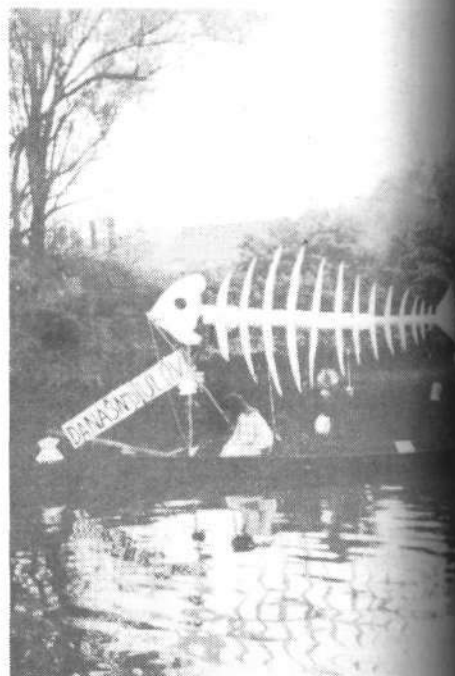
Vodstvo prireditve (od leve): starosta Slavko Sintič, predsednik Perforcenhauza Pavel Cvetko, kanonik Milan Kuplenik in oče Šelme Tine Hodnik.

sluha za celotno akcijo, ki pa terja veliko dela, znanja, sodelovanja, denarja... Vendar so kostanjeviški perforcenhauzarji neuničljivi in se ne dajo nobenim težavam. Kostanjeviška noč je bila in še bo. Ta prireditev se je pravzaprav razvila iz same trme: približno pred desetimi leti namreč niso uspeli zbrati denarja za organizacijo tradicionalnega (preko 100 let starega!) pustovanja, zato so si slabo vest skušali potolažiti z organizacijo Kostanjeviške noči. Zadeva se je tako dobro obnesla, da so odtlej sklenili obdržati kar obe prireditvi in obe sta postali tradicionalni.

Društvo pobira ob pustu »članarino« od hiše do hiše in nihče se ji ne izogne. Če pa kako leto začno pobirati nekoliko pozneje ali če koga slučajno izpustijo, so že deležni jezikove župe v stilu: »Ali letos ne bo nič!?« in: »Kaj misliš, da jaz nimam jurja, da bi ti ga dal!« To je menda tisto, kar prizadevnim organizatorjem še daje voljo, da vztrajajo pri tako zahtevnem in obsežnem delu leto za letom. Včasih so imeli za to priliko tudi svojo plehmuziko, sedaj, ko so se člani skupaj, pa že nekaj let pri njih za pusta in (na splavu) za Kostanjeviško noč »gostujejo« godbeniki iz »Vidma«.

Letošnja prva nagrada za čoln, ki je prevahal ribji skelet z napisom »Današnji ulov«, je bila 500 dinarjev in jo je odnesel Jože Kuplenik. Druga nagrada je prinesla 300, tretja pa 200 dinarjev. Pa to v bistvu sploh ni pomembno, če se dela lotijo pravi ljudje. Je pa res, da se veliko ljudi skuja: obljubijo sodelovanje, potem pa si premislijo, a to je verjetno

Nagrajeni čoln Jožeta Kuplenika (Foto: Slavko Sintič)

povsem običajna stvar. Letos so gostinske usluge nudili zasebni gostinci in obiskovalci so bili z njimi zadovoljni, tako da imajo verjetno še za kako leto delo v dobrem. Kljub temu da se je v okolici zvrstila ravno v soboto (21.

julija) kopica prireditev, in da standard draščno pada, so na veselici našli okrog 1.500 obiskovalcev. K tem je treba seveda prišteti še domačine, ki raje počakajo, da organizatorji prenehajo pobirati vstopnino in se šele nato odpravijo na veselični prostor.

Letos tudi ni bilo tako veliko okrašenih čolnov kot prejšnja leta, saj je težko dobiti lampiončke — ponje so morali v Zagreb — pa še dragi so povrh: vsak je 22 dinarjev, vsak čoln pa jih potrebuje vsaj 10.

Del »Vidmova« pihalnega orkestra, oblečen v kostanjeviške uniforme (Foto: Slavko Sintič)

Drago Fabijan

Energetika v Evropi 1992

Nadaljevanje iz 5. številke Našega glasa

Ob upoštevanju dejstev in omejitev, ki so bile posredovane v dosedanjih člankih o energetiki v Evropi po 1992 ter nalogah naše energetike pri izgradnji kompatibilnega energetskega sistema, ki bo omogočal večje vključevanje v tržišče energije v Evropi po letu 1992, velja dodatno upoštevati tudi naslednje ugotovitve in zaključke, ki jih navedam v zelo okrnjeni in skrajšani obliki:¹

— Energetska politika je sestavni del razvojne politike nekega narodnega gospodarstva, s pomočjo katerega to gospodarstvo uveljavlja razvojne prednosti posameznim panogam industrije. Energetika mora uresničevati določene narodnogospodarske cilje, od katerih sta odvisna rast in razvoj nacionalnega gospodarstva.

— Struktura proizvodnje električne energije je v posameznih državah odvisna od naravnih danosti in izbrane strategije razvoja. Struktura proizvodnje električne energije v Jugoslaviji je podobna strukturi v državah EGS (v globalu), s tem da je delež jedrske energije v Jugoslaviji znatno manjši, večji pa je bil delež hidroenergije.

Proslave ob 140-letnici kapelske godbe se je udeležila tudi godba Združenja rokavičarjev iz Burgaua, ki goji prijateljske stike s senovskim pihalnim orkestrom. Nastopili so tudi v Kostanjevici. (Foto: Slavko Sintič)

— Poraba električne energije je odvisna od dosežene stopnje razvoja v posameznih državah ter od strukture nacionalnega gospodarstva. V Jugoslaviji smo soočeni z izrazito neracionalno rabo električne energije.

— Kljub svojim specifičnostim se električna energija pojavlja v mednarodni menjavi, vendar njen obseg v dosedanjem razvoju predstavlja ca 5 odstotkov v izvozu kakor tudi v uvozu držav EGS.

— Cene primarnih virov energije so v Jugoslaviji višje od cen enakih energentov v Evropi. Sama proizvodna cena električne energije se lahko giblje med 8 in 12 pf/kWh. To pa hkrati pomeni, da razvoj energetskega intenzivnih proizvodnih programov nima nobenih konkurenčnih prednosti glede cene

Žal je časopis — tudi če ni čisto pravi, tako kot tale Naš glas — čudna reč. Nekateri stvari moraš uvrstiti vanj, četudi na škodo drugih. Tako se je zgodilo tudi besedilu našega sodelavca Draga Fabijana, da se je — zaradi burnih skupščinskih dogodkov — moral umakniti v ozadje. Ker pa gre vendarle za zanimivo temo, smo sklenili (kljub zamudi) objaviti zaključek besedila.

Opravičujemo se!

električne energije. — Cena električne energije iz domačih virov bo v prihodnje realno vsaj za 25 odstotkov višja od današnje; to pogojujejo naravne danosti, struktura proizvodnje in zahteve družbe — ekologija.

— Možnosti povečane menjave električne energije so v prvi vrsti odvisne od stopnje naše vključenosti v EGS in od vloge interko-

nekcije UCPTE na novo oblikovanem tržišču energije v Evropi po letu 1992. Prav gotovo pa poceni uvoza električne energije ne bo mogoče zagotoviti iz držav članic EGS, in sicer iz naslednjih razlogov:

— Zaustavljanje razvoja jedrskih programov v Evropi bo soočilo države EGS s pomanjkanjem električne energije v prihodnje. Ustrezen alternativni vir, ki bi po količini in ceni odgovarjal dosedanjim tradicionalnim, kljub ogromnim naporom in vlaganjem ni odkrit.

— Ostre ekološke norme v državah EGS narekujejo ogromna vlaganja v preprečevanje škodljivih emisij in vplivov na okolje, kar bo proizvodnjo električne energije močno podražilo.

— Če želi Jugoslavija resnično razvijati gospodarski sistem, kompatibilen s tistimi v državah EGS, potem mora zmanjšati porabo energije na ustvarjeno enoto družbenega proizvoda ter sprejeti ustrezno normativno regulativo varstva okolja. Predvsem mora sprejeti načeli, da onesnaževalec plača stroške varstva okolja ter oceno vpliva na okolje, ter določiti objekte, ki morajo biti nujno podvrženi tej oceni. Podpisati mora tudi mednarodno konvencijo o zaščiti ozonske plasti ter protokole o zmanjšanju emisije SO₂ in NO_x.

— Pričakovati je, da bo blago, ki bo prihajalo iz držav, ki v strukturi cene nimajo zajetih stroškov za varstvo okolja, podvrženo protidampinškemu postopku pri uvozu v države EGS.

— Iskati moramo tudi možnosti uvoza kapitala (skupna vlaganja v proizvodne in prenosne zmogljivosti), ki bi posledično ugodno vplival na zagotavljanje manjkajoče

energije, plačilno bilanco, delovanje konkurence, socialno politiko, naložbe v druge pangoje industrije itd.

V času, ko zavest po mednarodnem sodelovanju in povezovanju narašča, ko padajo ideološke in druge bariere, ki so narekovale hladno vojno med državami in avtarkičen razvoj strateško pomembne energetike znotraj nacionalnih ali integracijskih mej, se krepi spoznanje, da je na svetu vse manj odvisnih in neodvisnih in da postajamo vsi soodvisni in predvsem odgovorni za usodo sveta. V novih razmerah se strategije razvoja energetike v svetu spreminjajo in prehajajo iz strategije lastnega oskrbovanja ne glede na stroške vse bolj v strategijo, ki vključuje elemente

tržišča, konkurence, stroške proizvodnje, s tem pa tudi neodvisno proizvodnjo in privatizacijo energetskega sektorja. Jugoslavija se mora vključiti v te sodobne procese v Evropi ter skupaj z drugimi iskati nadaljnje poti razvoja s ciljem, da zagotovi domačemu porabniku zadosti energije, ki bo proizvedena na osnovi ekološko čiste tehnologije in po konkurenčnih cenah.

Delim mnenje s tistimi strokovnjaki, ki menijo, da naša energetika brez večjega sočlenja s tujo konkurenco na tem področju tega cilja ne more uresničiti. Današnji monopolni položaj energetike znotraj republiških meja, netransparentnost proizvodnih stroškov ter odsotnost konkurence, s tem pa,

žal, tudi v veliki meri podjetništva narekujejo potrebo, da čim prej na novo opredelimo stopnjo energetske odvisnosti Jugoslavije in Slovenije od tujih virov, ki smo jo v imenu proklamiranega odprtega tržnega gospodarstva še pripravljali sprejeti ter tako v večji meri omogočiti mednarodno konkurenco na domačem energetskega tržišču (primarnih in sekundarnih energetskega virov).

Drago Fabijan, dipl. ekon.: Možnosti vključitve jugoslovanskega in slovenskega gospodarstva na področju energetike v EGS po letu 1992. Magistrsko delo. Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor, Maribor 1989.

Vozniki — bodite obzirni

Poletje je čas obilja kmečkih opravil. Ljudje so pretrujeni, zdeluje jih napor, vročina, naglica življenja, skrbi... Taki sedajo za krmila kmetijskih strojev, na kolesa, hodijo peš ob robovih prometnic. Srečujejo se z ostalimi vozniki, ki se jim ne godi kaj prida bolje, ki jim je v avtomobilih vroče, so nervozni, se počuti-jo slabo, hitijo... Če pride ploha, se na cestah pojavi blato, ki ga stroji prinesejo z njiv, pa so že same brez tega dovolj spolzke vse dotlej, dokler temeljit dež z njih ne opere nabrane umazanije.

Naj ne bo odveč poziv k strpnosti, previdni vozniki, obzirnosti do sočloveka. Vsem udeležencem v prometu — v skupno korist!

Tekmovanje BMX-arjev:

Aleksandar Asić se je izkazal v Ulmu

V eni izmed prejšnjih števil Našega glasa smo vam posredovali informacijo o progi BMX, za katero se ogrevajo mladi BMX-arji v Krškem. Tokrat pa smo izvedeli, da se je 13-letni Aleksandar Asić iz Krškega, ki obiskuje 7. razred Osnovne šole Milke Kerin v Leskovcu, udeležil evropskega tekmovanja BMX-arjev, ki je bilo 8. julija v Ulmu (ZRN), in je v svoji starostni kategoriji dosegel odlično II. mesto. V konkurenci dobro pripravljenih tekmovalcev evropskega merila je rezultat presenetljivo dober, saj je Asić do tega tekmovanja imel priložnost voziti le dvakrat na mariborski progi BMX.

Foto: Ljubo Potocnik

Ker je pred več tisoč obiskovalci predstavljaj Jugoslavijo, smo mu za ta uspeh lahko spoštljivo hvaležni. Zlasti pa staršem, ki so finančno vzdržali stroške letalskega prevoza in druge dajatve.

Aleksandar pravi, da je bila tekma zaradi močne konkurence in slabega vremena zelo naporna, vendar je bil trud poplačan, ko je stopil na stopničko in ko mu je predsednik ADAC-a iz Ulma podelil diplomi in izredno lep pokal. Povedal je tudi, da si pridobiva kondicijo, spretnosti in znanja po šolskih igriščih, parkirnih prostorih in ulicah, kjer s prijatelji najpogosteje kolesarijo. Slednje verjetno ni sprejemljivo za vse ustanove in službe, ki imajo na skrbi varnost udeležencev v cestnem prometu, zato bi morali v Krškem takšnim navdušencem dodeliti neprometne površine za njihovo prostočasno dejavnost. BMX-arjev je namreč v Krškem že sedaj kar precejšnje število.

Drago Bučar

Zeleni mislimo drugače (3)

Za varno in čimprejšnje zaprtje JE Krško

ZELENE • zeleni krškega
NOVICE

Zeleni Krškega si bomo še naprej (tudi po volitvah) odločno prizadevali, da pride v najkrajšem možnem času do zaustavitve in zaprtja jedrske elektrarne v Krškem, saj smo kot eno svojih temeljnih opredelitev izbrali Slovenijo brez jedrskih elektrarn in rudnikov urana. Za Zeleni Krškega predstavljajo jedrske elektrarne nasploh, še posebno pa ta v neposredni bližini, preveliko in nesprejemljivo tveganje tako glede vsakdanjega onesnaževanja okolja in še mnogo bolj kot potencialni vir trajnejšega uničenja našega življenjskega prostora.

Iz teh razlogov Zeleni Krškega podpiramo odločitev slovenske vlade, da zapre elektrarno v Krškem do leta 1995, hkrati pa terjamo od nje, da v čim krajšem času pripravi in objavi podrobnejši scenarij zagotavljanja pogojev za varno zaprtje elektrarne, med katerimi so najvažnejši: trajno odlaganje nizko in srednje radioaktivnih jedrskih odpadkov, vprašanje izrabljenega jedrskega goriva in odlaganje demontirane opreme. Naše mnenje je, da je z vidika varnosti jedrska elektrarna v stanju hladne zaustavitve (ob zagotovitvi potrebnih kadrov in sredstev) vendarle varnejša kot v obratovanju, vendar pa bi tako zaustavitev zahtevali le kot vmesno fazo ob sicer znanem programu končnega zapiranja. Predčasno zaustavitev (pred letom 1995) zahtevamo tudi v primeru, ko ne bodo zagotovljeni vsi pogoji za obratovanje elektrarne, kar se po naši oceni mora zgoditi celo pred letom 1992, če le-to resnično pomeni dokončno zapolnitev skladišča RAO ob normalnem obratovanju elektrarne. Nujno je treba namreč ohraniti določene rezervne kapacitete za primer manjših ali večjih nezgod v elektrarni.

Zeleni Krškega zahtevamo od nove slovenske vlade oziroma odgovornega organa, da takoj prekliče lani izdano uporabno dovoljenje za NE Krško, ker ta še vedno ne izpolnjuje nekaterih predpisanih pogojev za redno obratovanje (odlagališče RAO, razbremenilni test).

Čeprav je glavna odgovornost za neresena vprašanja v zvezi z NE Krško res na republiških organih in oblasti, hkrati ocenjujemo, da niti sama NE Krško niti SO Krško in občinske politične strukture v preteklosti niso napravile vsega, da bi se ta vprašanja hitreje in pravočasno rešila. S svojo pasivnostjo in podleganjem republiškim avtoritetam so posamezni predstavniki SO Krško izigrali zaupanje občanov in prispevali k temu, da vrsta sklepov občinske skupščine ni bila uresničena. Nekatera pomembna določila že sprejetih občinskih dokumentov v zvezi z NE Krško so bili pripravljena že po kratkem času spremeniti pod stalnim izgovorom, da gre za zagotavljanje varnosti obratovanja NE Krško (glej npr. še veljavni prostorski ureditveni načrt NE Krško). Zeleni Krškega z vso odgovornostjo ocenjujemo, da prebivalstvo krške občine in še posebno neposredne okolice elektrarne ni zadovoljivo usposobljeno za ukrepanje v primeru težje nesreče v JE Krško, saj po naših ugotovitvah niti petina odraslih občanov ne bi znala pravilno zaščitno ravnati. Še več, s podjarjanjem drugih vprašanj so odgovorni po uspešno izvedeni vaji za primer nesreče v JE Krško »Posavje '82« vse manj pozornosti posvečali tej možnosti. Prav ta primer z malomarnim odnosom do priprav prebivalstva na jedrsko nesrečo nam dokazuje, da sta tako vodstvo elektrarne kot bivši oblastveni vrh občine v resnici izločila jedrsko nesrečo v NE Krško kot realno možnost, vso pozornost pa posvetila vprašanju odškodnine in njene porabe. Tako ravnanje v

zadnjih letih se nam zdi zelo nevarno in neodgovorno. V zvezi s tem pogrešamo tudi v vseh pogojih zanesljiv in redno preizkušan način informiranja občanov.

Odškodnina za dosedanje in bodoče posledice na prostoru je sicer pomembno vprašanje, ki ga je potrebno dokočno urediti, vendar najprej za že obstoječe objekte. Reševanje tega vprašanja nikakor ne sme biti pogojeno s soglasji za širitve in graditev novih objektov. Sredstva nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča naj se v bodoče uporabljajo predvsem za zagotavljanje osnovnih življenjskih pogojev (npr. zagotovitev pitne vode vsem občanom) in novih delovnih mest, v primeru gradnje infrastrukturnih objektov pa naj imajo prednost obrobna področja občine in pa najbližja okolica elektrarne.

Glede na dosedanje potek reševanja vprašanja odlaganja radioaktivnih odpadkov (že pred pričetkom gradnje, npr. leta 1973 v sporočilu javnosti, je bilo jasno navedeno, da bo ob elektrarni zgrajeno začasno skladišče RAO, ki bo zagotavljalo skladiščenje do leta 1983) Zeleni Krškega ne zaupamo niti NE Krško niti odgovornim republiškim organom in institucijam, da bodo poiskale rešitev v resnično najkrajšem možnem času. Zahtevamo ponovno analizo zastavljenih rokov za dograditev končnega odlagališča v Sloveniji in Hrvaški ter objektivno oceno možnosti za izvoz odpadkov in izrabljenega goriva v tujino.

Od JE Krško in elektrogospodarstva pričakujemo, da bodo v ceno kWh iz JE Krško vključeni tudi stroški obdelave, transporta in končnega odlaganja odpadkov, predelave ali odlaganja izrabljenega goriva in zapiranja elektrarne, glede na najnovejšo odločitev in dolgo znano nerentabilnost rudnika urana Žirovski vrh pa tudi stroški zapiranja tega jedrskega objekta. Podpiramo tudi predlog za izvedbo referendumu o zaprtju JE Krško po predhodnem informiranju javnosti o vseh posledicah take ali drugačne odločitve.

Seveda Zeleni Krškega pričakujemo, da se bosta do naših ocen in stališč v najkrajšem možnem času javno opredelila tako novi občinski izvršni svet kot občinska skupščina.

Zeleni Krškega

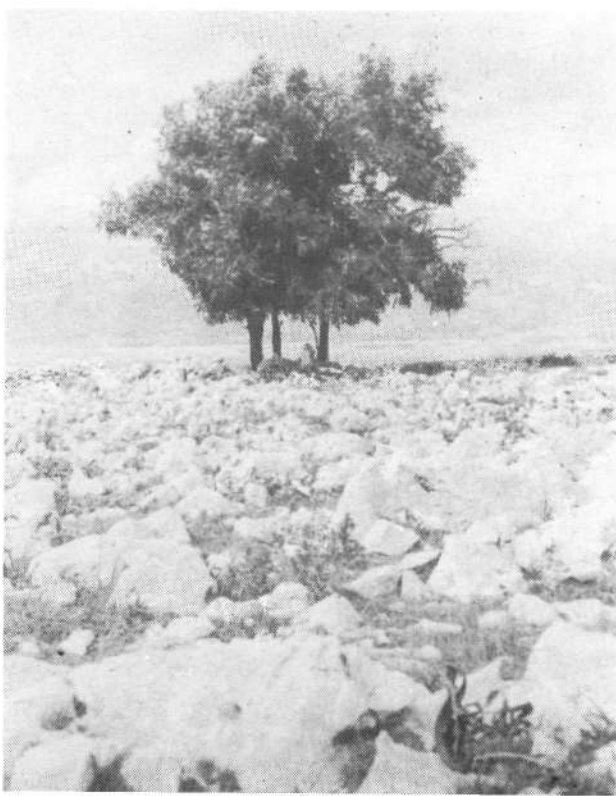

Foto: Črt Čargo

Zahteva Zelenih za rešitev Krke

V imenu Zelenih Posavja in po uskladi v Klubu delegatov Zelenih Slovenije je Ivan Tomš, posavski delegat v DPZ Skupščine Republike Slovenije, vsem zborom republiške skupščine posredoval zahtevo, da se takoj začno ukrepi za ozdravitev reke Krke.

Zeleni v tej zahtevi predlagajo, naj vse aktivnosti koordinira Republiški komite za varstvo okolja in naj za izvajanje programa sanacije določi odgovornega delavca oziroma skupino delavcev, od vseh onesnaževalcev Krke pa naj zahteva, da mu predložijo sanacijske programe s predlogi rokov za začetek in zaključek sanacije. Za vse tiste onesnaževalce, ki ne bi predložili sanacijskih programov in se dejansko ne bi lotili sanacije Krke, je treba v skladu z obstoječo zakonodajo predvideti tudi možnost prepovedi obratovanja, so v svoji zahtevi odločni Zeleni in dodajajo, da moramo začeti uveljavljati načelo, da je onesnaževalec tudi plačnik.

Foto: Slavko Sintič

Začetek gradnje plinovoda

Nekoliko mimo lokalnih sredstev obveščanja so pretekli teden (18. julija) v Brestanici pričeli polagati prve metre plinovoda, ki naj bi izboljšal zrak v posavskih občinah. O gradnji plinovoda smo v našem glasu že obsežno pisali (Naš glas št. 6, 24. maj 1990, str. 5), zato se tokrat ne bomo spuščali v ponavljanje podatkov. Povejmo le, da bo plinovodno omrežje zgrajeno tako, da bo omogočalo uporabo zemeljskega plina iz Alžirije in Sovjetske zveze, da bo omogočalo neenakomerno porabo (po sezonah), saj bodo za-

gotovili skladiščenje. Posavje in Dolenjska se bosta navezala na obstoječi plinovod pri Rogaški Slatini. Iz gradiva, ki ga je sestavil ljubljanski Petrol, »Plinovod v Posavje in na Dolenjsko«, smo razbrali tudi podatke, da je bila kot optimalna izbrana trasa od Rogaške mimo Podčetrčka, Kozjega, Podsrede, Anž do Krškega in nato do Novega mesta. Odcep za Radeče bo potekal od Anž mimo Bresta-

nice in Sevnice. Po izdelanem projektu bo zgrajenega skupno 133,5 km plinovoda, nanj pa se bo priključilo 27 novih porabnikov zemeljskega plina. Poleg industrijskih porabnikov so načrtovalci predvideli tudi potrebne količine zemeljskega plina za široko potrošnjo. Mestna nizkotlačna omrežja bodo menda zgrajena kasneje v okviru lokalnih komunalnih podjetij.

S transportom zemeljskega plina po plinovodih zmanjšujemo transport alternativnih goriv po cestah in železnici ter razbremenjujemo promet. (Foto: Martin Ivnik)

V gradivu tudi piše, da bo uporaba 256 mio Sm³ zemeljskega plina namesto ostalih goriv v koncentriranih naseljih vzdolž trase (Radeče, Sevnica, Krško, Novo mesto) v letu 1995 nadomestila 213.000 ton premoga, 77.000 ton kurilnega olja s 3% žvepla, 8.600 ton lahkega olja in 3.800 ton tekočega naftega plina. Tudi posegi v naravo bodo menda v času gradnje plinovoda in pri kasnejšem vzdrževanju minimalni.

Akcijo izgradnje plinovoda v Posavju sklanja dipl. ing. Niko Kurent, predsednik odbora za izgradnjo plinovoda za Dolenjsko, Posavje in Radeče ter predsednik republiškega odbora za nafto in plin pri RK za energetiko. Zato smo se nanj obrnili še po nekaj dodatnih pojasnil. Povedal nam je, da bi bilo bistveno čim prej nadaljevati gradnjo plinovodnega omrežja po Krškem, saj bi s tem še dodatno očistili zrak, sedaj sila obremenjen tudi z izpuhom iz manjših kurišč. Raztresena kurišča bo sicer s plinom težko oskrbeti, najmanj, kar moramo, pa je to, da zagotovimo uporabo plina v kotlovnica blokov. Prednost pri napeljavi lokalnih omrežij imajo seveda naselja, ki so neposredno ob merno-reduciranih postajah in ob trasi plinovoda. Po drugi strani pa bodo Ko-

Energetska prihodnost podjetja Videm je načrtana predvsem z uporabo zemeljskega plina in odpadnega lubja, ki je zelo čisto gorivo. Njegov pepel je tudi neoporečen, uporaben kot gnojilo že sedaj. V sodelovanju z Biotehnično fakulteto v Ljubljano menda opravljajo preizkuse, če se da ta pepel še oplemenititi (tako kot n.pr. biopost) in seveda potem prodajati. Mazut in premog naj bi ostala le kot rezervno gorivo.

stanjeveca in Brežice ter naselja med Krškim in Brežicami verjetno morala na napeljavo plina še počakati, oz. ponekod bi kazalo celo razmisliti o ogrevanju s termalno vodo. Trdi tudi, da se bo energetska politika gotovo zasukala tako, da bodo subvencionirana ekološko čistejša goriva, to pa pomeni, da se bo vsekakor bolj splačalo kuriti s plinom. Tako kot po vsem svetu.

Ostankov pri izogrevanju plina skoraj ni, saj je to skoraj popolno. Zato je tudi bistveno manj CO₂. Kaže, da se svet danes, potem ko je že odpravil emisijo žvepla in dušika, koncentrira še na odpravo izpuha ogljikovega monoksida. S tem se preprečuje ali vsaj zmanjšuje pojav tople grede — enega izmed dolgoročnih povzročiteljev sprememb klime na Zemlji. Rešitev je le v racionalnem izkoriščanju energije, to pa omogoča uporaba plina. Niko Kurent trdi, da je možno prihraniti ca 30% energije, če se istočasno proizvaja elektrika in toplotna energija (iz plina). Zato tudi načrti o usposabljanju sedanje Termoelektrarne Brestanica za t.i. kombinirani proces: dogradnjo plinskih turbin na sedanje parne.

Po mednarodni konvenciji moramo tudi v Sloveniji zmanjšati emisije (izpuh) za 30%, to pa lahko le z uporabo zlahtnejših goriv, ki so v končni fazi cenejša: omogočajo večje izkoristke in ne terjajo nobenih investicij v naprave za zaščito okolja. Znano je tudi, da bi zaloge zemeljskega plina morale zadostovati za 150, po nekaterih trditvah celo za 200 let. Zemeljski plin je gorivo, ki naj bi človeštvu pomagal prebroditi energetska krizo: čas, ko sedanje nuklearne elektrarne niso dovolj

varne, ko so sedanja fosilna goriva z vseh strani problematična in ko novih, učinkovitih alternativnih virov še nimamo. Plin pa je izmed vseh sedanjih še najbolj pohlevno — okolju prijazno gorivo.

Plinovod bo zgrajen približno do konca prihodnjega septembra in proti koncu prihodnjega leta naj bi se glavni industrijski porabniki z že usposobljenimi napravami priključili na plinovod.

Obrnite se na DO Surovina!

Ko smo v zadnji številki Našega glasu objavili članek o večnih problemih z odpadki, je avtor v tekstu pomotoma objavil ime DO

Napotilo: Če ne želite, da bi vas odkrila »zelena patrolja« pri onesnaževanju zapuščenih gramoznic in podobnih krajev, vam priporočamo dober in za okolje koristen nasvet. »Naložite svojo avtomobilsko prikolico z kovinskimi odpadki, ki jih imate in jih odpeljite na DO Surovino. Ne bo vam potrebno razkladati, pa tudi za gorivo lahko zaslužite.« In živel bomo v lepšem okolju.

Dinos namesto DO SUROVINA iz Krškega. Pri tem naj povemo, da je DO SUROVINA pri saniraju črnih odlagališč v naši občini opravila veliko delo brez plačila, saj je kar iz

petindvajsetih črnih odlagališč, ki so bila raztresena po vsem območju občine, s svojimi transportnimi sredstvi (opravili so več kot 1000 km!) odpeljala kar za okoli petdeset ton različne odpadne, za surovinsko predelavo skoraj neuporabne, močno oksidirane pločevine in drugo. Skupaj z delovno silo je ta dobrodela dejavnost DO SUROVINA družbi prihranila veliko denarja. Vodstvo DO Surovina iz Krškega si s takšnimi aktivnostmi nedvomno želi pridobiti večjo afirmacijo v prostoru, kjer opravlja svojo dejavnost, saj kot občani premalokrat koristimo njihove usluge.

Naj ob tej priložnosti pozovemo vse prebivalce občine Krško, da svoje kovinske odpadke pogostejše odpravljajo v sodelovanju z DO Surovina, saj za večje količine ali organizirano zbiranje kovinskega odpada kontejnersko posodo brezplačno dostavijo na vaš ali katerikoli željeni naslov.

Drago BUČAR

Foto: Črt Čargo

Center za socialno delo:

Prostovoljno delo na CSD Krško

V oktobru 1989 smo na Centru za socialno delo v Krškem začeli razvijati koncept prostovoljnega dela, ki sodi v preventivni del naše dejavnosti.

K sodelovanju smo pridobili 16 dijakov in dijakinj iz ŠC Krško in ŠC Brežice, 3 med njimi so bile iz Sevnjske občine, ter študentko specialne pedagogike (smer MVO).

Naš namen je bil v prvi fazi organizirati učno in osebno pomoč učencem iz nižjih razredov osnovne šole, ki se težko vključujejo v razred in šolsko delo, in tiste, ki so prikrajšani za ugodne psihosocialne pogoje v svoji družini (alkoholizem, bolezen, razveza ...).

Prostovoljni delavec nudi otroku možnost za nove, ugodnejše izkušnje o sebi, vrstnikih, odraslih, šoli... Je otrokov tovariš v igri, pri delu, v komunikaciji s starši. V tem druženju

V jeseni želimo zaradi ugodnih odzivov in pozitivnih rezultatov našega dela s to dejavnostjo nadaljevati in pritegniti še več sposobnih mladih ljudi (starejših od 16 let — dijakov, študentov, brezposelnih, strokovnjakov...), ki bi jih veselilo delati z otroki, ki imajo različne težave in doživljajo najrazličnejše stiske — v šoli ali doma.

Zainteresirani lahko dobijo vse informacije na Centru za socialno delo Krško, CKŽ 11, ali na tel. 32-325.

ima otrok veliko priložnosti za pridobivanje novih izkušenj, preizkušanje novih oblik vedenja in odzivanja v vsakdanjem življenju.

Sodelovanje in pogovor ob vsakdanjih problemih življenja v šoli in doma, doživljanje pripadnosti in smisla v njih lahko prispe-

Sodelavci prostovoljci in njihovi varovanci

va k temu, da bo otrok sam mogel prevzeti odločitve in odgovornosti za vključevanje v drugih skupinah in v izobraževalni proces na šoli. Gre za pomoč pri soočenju z obremenitvami oziroma pomoč za razumevanje obremenitev.

Učna pomoč je bila namenjena predvsem učencem s specifičnimi učnimi težavami, to so poprečno nadarjeni otroci s težavami pri matematiki, branju in pisanju... Pouk v šoli je namreč premalo individualiziran, da bi ti učenci lahko bili uspešni, mnogi starši pa jim ne uspejo sami zagotoviti ustreznega pomoči.

Komponenta osebne pomoči se izraža v različnih dejavnostih — ob učenju, rekreaciji, zabavnih igrah, ob ogledu filmske ali gledališke predstave, na skupnih izletih... Za

mnoge otroke so to prva in enkratna osebna doživetja. Prostovoljci so otrokom bližji po letih in statusu kot odrasli, njihov cilj ni, da bi spreminjali otroke ali njihove družine, temveč se vključujejo vanje, kolikor jim to dopuščajo.

Vse dijake smo za delo z otroki usposobili, in sicer v obliki predavanj s področja psihologije, pedagogike in sociologije in organiziranih diskusij iz različnih tem, kasneje pa se je pod vodstvom psihologa sestajala supervizijska skupina, v kateri so dobivali usmeritve za nadaljnje delo in imeli možnost refleksije v problemskih situacijah. Prostovoljci so se z otroki sestajali po 2 ali več ur tedensko, doma ali v šoli, odvisno od možnosti. Oblikovale so se prijateljske vezi, ki veliko pomenijo ne le otrokom, temveč tudi prostovoljcem.

Dijaki so se dela lotili odgovorno in lahko zaključimo, da so v večini primerov skupaj z otroki uspeli zgraditi željene pozitivne spremembe v socialnem vedenju, v učnem uspehu...

V maju smo skupaj odšli na izlet na Sremit, ki je bil ob različnih socialnih igrah za vse prijetno doživetje.

Z nekaj prostovoljkami smo v juniju organizirali srečanje rejencev iz naše občine in mu dali novo vsebino.

Vse, kar smo uspeli narediti, seveda ne bi bilo mogoče brez pomoči svetovalnih delavcev in učiteljev na šolah v Krškem, na Senovem in v Podbočju, od koder so bili otroci, ter sodelovanja in podpore strokovnih delavcev na Centru. Gordana Rostohar, dipl. psiholog

Foto: Črt Čargo

Želja 7-letnega dečka

Craig je star sedem let. Ima tumor v možganih in hrbtenici in življenje se mu počasi izteka. Ima pa še eno veliko željo: da bi prišel v Guinnessovo knjigo rekordov z največjim številom prejetih želja za ozdravitev.

To sporočilo potuje tudi po Sloveniji in mi smo ga prejeli iz ene od krških delovnih organizacij s prošnjo, da objavimo naslov angleškega dečka z nenavadno željo. Tako ga boste lahko tudi vi razveselili, če mu boste pisali na naslov: Craig Shergold, 56 Selby Road, Carshalton, Surrey SN 6 1 LD, England.